UCHWAŁA NR XIX-117/2016
RADY GMINY DOBROSZYCE

z dnia 25 maja 2016 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Dobroszyce

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446) oraz art.8 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777) na wniosek Wójta Gminy Dobroszyce, uchwala się, co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Dobroszyce w granicach określonych w Załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Potwierdzeniem spełnienia przez obszar zdegradowany przesłanek jego wyznaczenia określa Diagnoza – Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobroszyce na lata 2016 – 2026, która stanowi Załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobroszyce.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Dariusz Palma

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBROSZYCE NA LATA 2016 - 2026

LEGENDA:

granica obszaru rewitalizacji

granica obszaru zdegradowanego

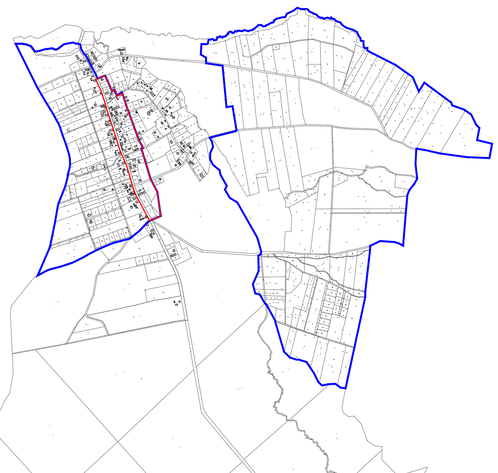

Temat: Program Rewitalizacji Gminy Dobroszyce na lata 2016 - 2026

Skala: 1:5000 Maj 2016 r.

Program Rewitalizacji Gminy Dobroszyce
na lata 2016-2026

Szczegółowa analiza zjawisk negatywnych oraz wyznaczenie obszarów zdegradowanych

Opracowane przez konsorcjum firm:
Biuro Projektów Rewitalizacji S.A. – Lider
INVESTIS Marcin Sosnowski - Partner

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 3

1. DIAGNOZA SYTUACJI: CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH 4

1.1. Analiza uwarunkowań lokalizacyjnych 5

1.2. Analiza demografii 11

1.3. Analiza uwarunkowań społecznych 14

1.4. Bezpieczeństwo publiczne i przestępczość 20

1.5. Aktywność społeczna mieszkańców 22

1.6. Analiza uwarunkowań gospodarczych 24

1.7. Analiza uwarunkowań infrastrukturalnych, przestrzennych i środowiskowych 29

1.8. Podsumowanie diagnozy – gmina na tle powiatu i województwa 51

1.9. Podsumowanie konsultacji społecznych 57

2. WYZNACZENIE ORAZ OPIS PROBLEMÓW NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH 62

Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015r. poz. 1777*)* oraz Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MIiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015) można wyróżnić:

- **Obszar zdegradowany** to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
- **Obszar rewitalizacji** jest obszarem obejmującym całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść również obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

1. Diagnoza sytuacji: czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

W ramach niniejszej diagnozy dla Gminy Dobroszyce dokonano wnikliwej analizy problemów, w tym zjawisk kryzysowych oraz określenia obszarów tzw. zdegradowanych - kwalifikujących się do objęcia rewitalizacją. Również przy aktywnym udziale podmiotów trzecich – wszystkich interesariuszy. W ramach przeprowadzonych badań, w tym ankietyzacji wzięto pod uwagę oddolne inicjatywy mieszkańców.

Jednocześnie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria, które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji. W niniejszej diagnozie zawarto również opis potencjalnych obszarów zdegradowanych w odniesieniu do otoczenia.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane pozwalające zdiagnozować obszary problemowe w gminie pozyskano z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Dobroszycach (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowej Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, i innych. Analizę opracowano dla dostępnych danych za okres ostatnich 5 lat.

Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac powinny stać się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informację od lokalnych podmiotów oraz społeczeństwa, zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem podstawowych rodzajów problemów: społecznych, gospodarczych oraz przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych lub środowiskowych.

Do podstawowych kryteriów uznania obszaru za zdegradowany mogą należeć m.in.:

- problemy demograficzne – depopulacja,
- problemy społeczne związane z wysokim odsetkiem ludności korzystającej z pomocy społecznej ze względu na: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, alkoholizm, etc.,
- bezrobocie, w tym: długotrwałe bezrobocie,
- przestępczość,
- niska aktywności społeczna mieszkańców,
- niska aktywności gospodarcza mieszkańców,
- problemy infrastrukturalne, m.in. mieszkania niewyposażone w wodociąg, kanalizację, ubikację, łazienkę,
- występująca zdegradowana tkanka: mieszkaniowa, poprzemysłowa oraz pustostany i zdegradowane tereny,
- zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- i inne.

Wystąpienie powyższych zjawisk, w różnych konfiguracjach, w tym wszystkich równocześnie, może świadczyć o kryzysowej sytuacji danego obszaru.

Wyniki analizy pozwalają określić zarówno dynamikę zjawisk kryzysowych, jak również zidentyfikować miejscowości lub ich części tzw. zdegradowane obszary, w których następuje największa koncentracja problemów.

1.1. Analiza uwarunkowań lokalizacyjnych

Gmina wiejska Dobroszyce położona jest w północno – wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oleśnickim, na wysokości od 140 do 242 m n.p.m. Najwyżej położone rejony gminy znajdują się w jej północno – zachodniej części, z kulminacją bezimiennego wzniesienia o wysokości 242 m n.p.m., na północny – zachód od wsi Łuczyna przy granicy z gminą Zawonia, zaś najniżej usytuowany jest obszar położony w południowej części gminy wzdłuż koryta rzeki Dobrej (140 m n.p.m.) na granicy z gminą Długołęka.

Rysunek 1. Lokalizacja powiatu oleśnickiego w województwie dolnośląskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl

Powierzchnia geodezyjna gminy Dobroszyce wynosi 13196 ha, to jest 132 km², co stanowi 12,58 % powierzchni powiatu oleśnickiego oraz 0,66 % powierzchni województwa dolnośląskiego.

Gmina charakteryzuje się znacznym zalesieniem. Lasy i grunty leśne zajmują tu powierzchnię 5903,0 ha i stanowią 44,73 % powierzchni gminy.

Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości podstawowych (miasta i wsie bez przysiółków) na 100 km² powierzchni wynosi 12,88. Jest to wartość wyższa od wskaźnika charakteryzującego powiat oleśnicki (11,73) oraz niższa od wskaźnika dla całego województwa dolnośląskiego (13,26).

Rysunek 2. Lokalizacja gminy Dobroszyce w powiecie oleśnickim

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl

Gminnym centrum administracyjnym jest położona w południowo – wschodniej części gminy miejscowość Dobroszyce.

W skład gminy wchodzi 14 sołectw: Bartków, Białe Błoto, Dobra, Dobroszyce, Dobrzeń, Łuczyna, Malerzów, Mękarzowice, Miodary, Nowica, Nowosiedlice, Sadków, Siekierowice i Strzelce.

Największą miejscowością, pod względem powierzchni, jest Łuczyna : 14,0%, a w dalszej kolejności Dobroszyce: 12,6% oraz Miodary: 11,8% ogółu obszaru gminy.

Tabela 1. Powierzchnia poszczególnych miejscowości w gminie Dobroszyce w ha i %

Miejscowość	w hektarach	w %
Bartków	1316,8982	10,0%
Białe - Błoto	1093,8988	8,3%
Dobra	644,0333	4,9%
Dobroszyce	1655,4031	12,6%
Dobrzeń	1042,9719	7,9%
Łuczyna	1848,4287	14,0%
Malerzów	383,6016	2,9%
Mękarzowice	143,0256	1,1%
Miodary	1554,1079	11,8%
Nowica	296,9814	2,3%
Nowosiedlice	345,9600	2,6%
Sadków	719,0975	5,5%
Siekierowice	866,5092	6,6%
Strzelce	1276,9851	9,7%

Źródło: Urząd Gminy w Dobroszycach

Rysunek 3. Lokalizacja miejscowości w gminie Dobroszyce

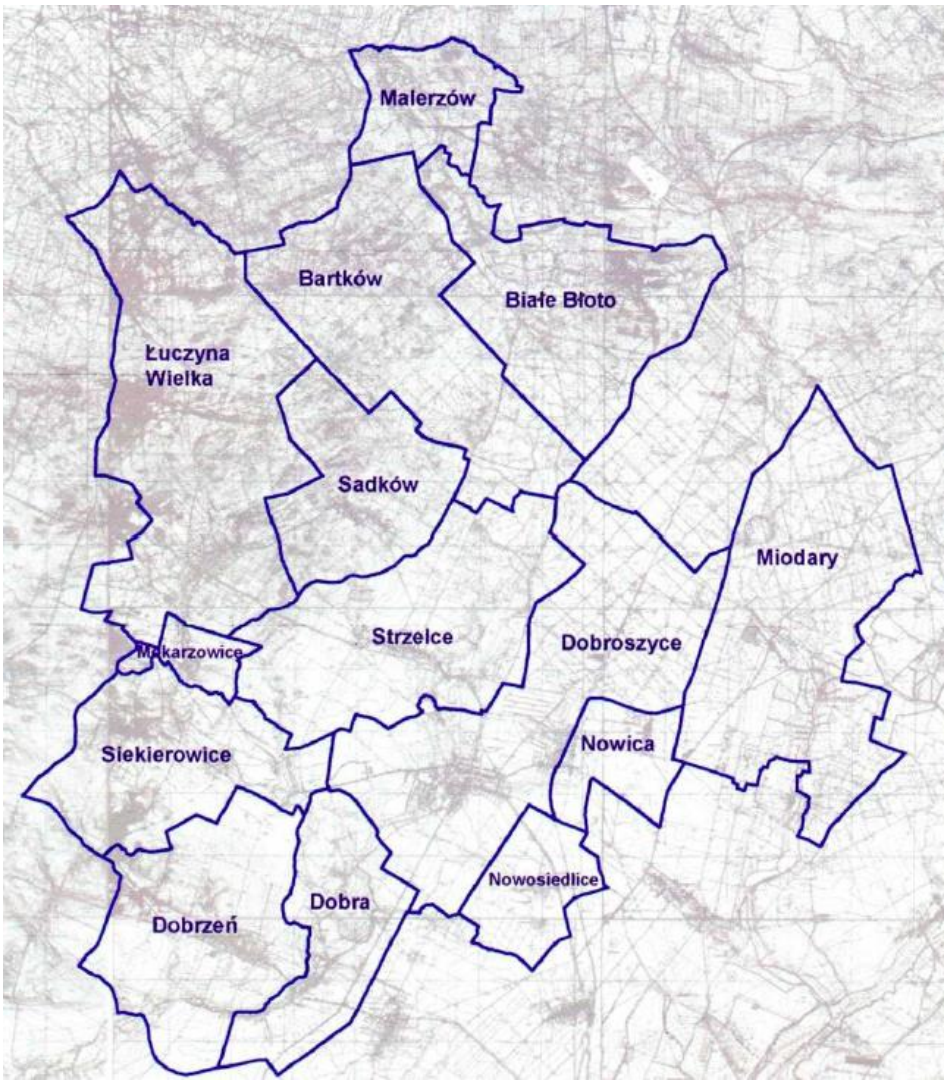

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Dobroszyce

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina Dobroszyce umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa (3);
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31);
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318);
- makroregiony: Wał Trzebnicki (318.4) i Nizina Śląska (318.5);
- mezoregiony: Wzgórza Trzebnickie (318.44), Wzgórza Twardogórskie (318.45) i Równina Oleśnicka (318.56).

Odległość z Dobroszyc do miasta powiatowego Oleśnica wynosi 8 km, zaś do stolicy województwa – Wrocławia 30 km. Ponadto do: Poznania – 160 km, Krakowa – 280 km, Warszawy – 320 km, Gdańska – 410 km.

Gmina posiada dość dobrze rozwinięty pod względem gęstości sieci komunikacyjnej układ drogowy i komunikacyjny oraz dogodne połączenia drogowe zarówno z Oleśnicą jak i Wrocławiem, a poprzez te miejscowości także z innymi regionami kraju.

Przez południowe tereny gminy przebiega droga ekspresowa nr S8, łącząca Wrocław z Warszawą. Droga S8 będzie częścią trasy łączącej Kudowę Zdrój (na granicy polsko – czeskiej) z Budziskiem (na granicy polsko – litewskiej) między innymi poprzez: Kłodzko, Wrocław, Oleśnicę, Kępno, Sieradz,

Łódź, Warszawę, Białystok, Augustów i Suwałki. W skali międzynarodowej jest to korytarz drogowy nr E67, łączący Europę Środkową (Praga) ze Skandynawią (Helsinki) poprzez Warszawę (Polska), Kowno (Litwa), Rygę (Łotwa) i Tallin (Estonia). Na odcinku Helsinki – Warszawa drogą nazywana jest Via Baltica.

Na terenie gminy zlokalizowana jest również droga wojewódzka nr 340, która pełni uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa dolnośląskiego i jako szlak transportowy i komunikacyjny ma znaczenie tylko w północno – wschodniej i północnej części województwa. Umożliwia rozprowadzenie ruchu z Oleśnicy (droga krajowa nr 8 w kierunku Warszawy i droga krajowa nr 25 w kierunku Kalisza) do Trzebnicy (droga krajowa nr 5 w kierunku Poznania i droga krajowa nr 15 w kierunku Torunia) oraz do Lubina (droga krajowa nr 3 w kierunku Zielonej Góry). Obecnie droga nr 340 posiada parametry klasy „G" (główna).

Długość drogi na terenie gminy wynosi 10,82 km (z uwzględnieniem obwodnicy Dobroszyc) i przebiega przez miejscowości: Nowosiedlice, Dobroszyce, Strzelce i Łuczyna.

Drogi powiatowe:

Nr 1453D relacji: od granicy z gminą Zawonia (Lugierzowice do granicy z gminą Zawonia (Złotów),

Nr 1455D relacji: Bartków – Holendry – Malerzów – do granicy z gminą Zawonia,

Nr 1470D relacji: od granicy z gminą Oleśnica (Boguszyca) – Miodary – do granicy z gminą Oleśnica,

Nr 1472D relacji: od granicy z gminą Długołęka (Jenkowice) – Dobrzeń – do granicy z gminą Długołęka (Jaksonowice),

Nr 1475D relacji: Dobroszyce – Siekierowice – Łuczyna – Sadków – Strzelce (DW340),

Nr 1476D relacji: Siekierowice – granica z gminą Zawonia,

Nr 1477D relacji: Dobroszyce (DW340) – Nowica – Miodary – do granicy z gminą Oleśnica (Brzezinka),

Nr 1478D relacji: Malerzów – do granicy z gminą Twardogóra (Bukowinka),

Nr 1480D relacji: Dobroszyce – Dobrzeń – do granicy z gminą Długołęka (Stępin).

W obszarze gminy znajduje się 20 dróg gminnych. Dodatkowo powiązania i obsługa komunikacyjna w relacjach międzyregionalnych i krajowych zapewniona jest poprzez:

- Linię kolejową, ale przy korzystaniu z dworców w Oleśnicy i Wrocławiu,
- Komunikację autobusową, również przy korzystaniu z dworców autobusowych we Wrocławiu i Oleśnicy,
- Drogi krajowe przebiegające poza obszarem gminy, a mianowicie:
- drogi DK8 i DK25 w Oleśnicy,
- drogi DK5 i DK15 w Trzebnicy.

Dojazd do dróg krajowych zapewnia droga wojewódzka Nr 340 (DW340) oraz niektóre z dróg powiatowych i gminnych.

Natomiast powiązania i obsługę komunikacyjną relacji lokalnych i regionalnych zapewniają ww. linia kolejowa, linie autobusowe i drogi krajowe oraz droga wojewódzka i sieć dróg powiatowych i gminnych. Drogi powiatowe i gminne obsługują połączenia (relacje) z sąsiednimi gminami.

Rysunek 4. Układ transportowy w gminie Dobroszyce

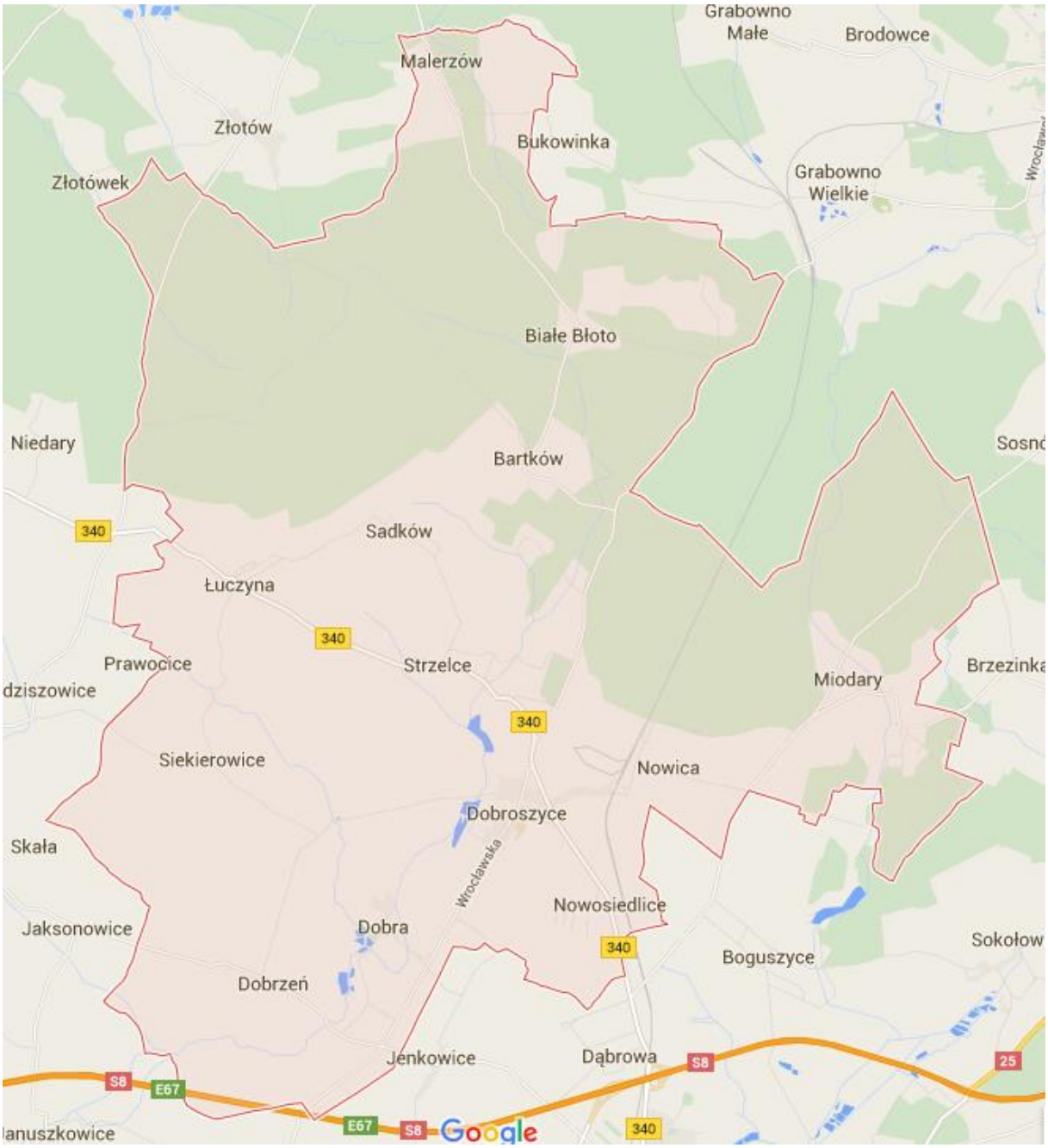

Źródło: www.maps.google.pl

Na terenie gminy Dobroszyce funkcjonują następujące formy ochrony przyrody:

1. Obszary Natura 2000

- projektowane Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk PLH 020078 „Kumaki Dobrej'

Typ ostoi – B,

Powierzchnia – 2 094 ha

Jest to obszar obejmujący dolinę rzeki Dobrej pomiędzy Bartkowem i Dobrzeniem oraz Dąbrowicą a Pawłowicami. Dolina rzeki Dobrej jest uregulowana, jednak występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą oraz stawy hodowlane, które stanowią doskonałe siedliska płazów. Występują tu bardzo bogate i wysokie liczebnie populacje kumaka nizinnego oraz traszki grzebieniastej. Kolejnym walorem jest występowanie starych dębów ze stanowiskami pachnicy dębowej i kozioroga dębosza.

Do głównych zagrożeń należą: prowadzenie prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej i prac w siedliskach leśnych nie uwzględniające wymagań ochrony danego typu siedliska.

Inne zagrożenia to: zaorywanie łąk i intensyfikacja gospodarki łąkarskiej, zalesianie łąk i polan, intensyfikacja gospodarki stawowej i niszczenie roślinności wodnej i łąkowej.

Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk PLH 020091 „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego"

Typ ostoi – B,

Powierzchnia – 1118,8 ha

Oznaczenie:

B- Wydzielone SOO (Specjalne Obszary Ochrony) bez żadnych połączeń z innymi obszarami Natura 2000.

Proponowany obszar Natura 2000 „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego" obejmuje ochroną stanowiska rzadkiego motyla Czerwończyka fioletka, występującego na wilgotnych łąkach kaczeńcowych w dolinach Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku.

Na terenie Obszaru występuje siedlisko przyrodnicze o priorytetowym znaczeniu – łęgi (kod Natura 2000 – 91EO).

Na terenie gminy znajdują się dwa istniejące pomniki przyrody, a mianowicie: Cis pospolity (Taxus baccata) Dobroszyce, działka nr 619/1 od strony zachodniej budynku mieszkalnego, wiek – 100 lat, obwód – 188 cm, wysokość – 8m. Dąb szypułkowy (Quercus robur) Łuczyna Wielka, w pobliżu ruin zamku myśliwskiego, wiek – 360 lat, obwód – 516 cm, wysokość – 31 m.

1.2. Analiza demografii

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) z dn. 31.12.2015r. gmina Dobroszyce liczyła 6 470 mieszkańców, z czego 49,8% stanowią kobiety, a 50,2% mężczyźni. W latach 2011-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 1,7%.

Znaczny wpływ na wzrost liczby ludności miało przeznaczenie nowych terenów na cele budownictwa jednorodzinnego (w dużej mierze dotyczy to miejscowości Dobroszyce) oraz dogodne położenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich, takich jak: Oleśnica i Wrocław.

Tabela 2. Liczba ludności gminy Dobroszyce w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	**6359**	**6371**	**6425**	**6452**	**6470**
mężczyźni	3184	3187	3218	3239	3248
kobiety	3175	3184	3207	3213	3222

Źródło: GUS

Rysunek 5. Kształtowanie się liczby ludności w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

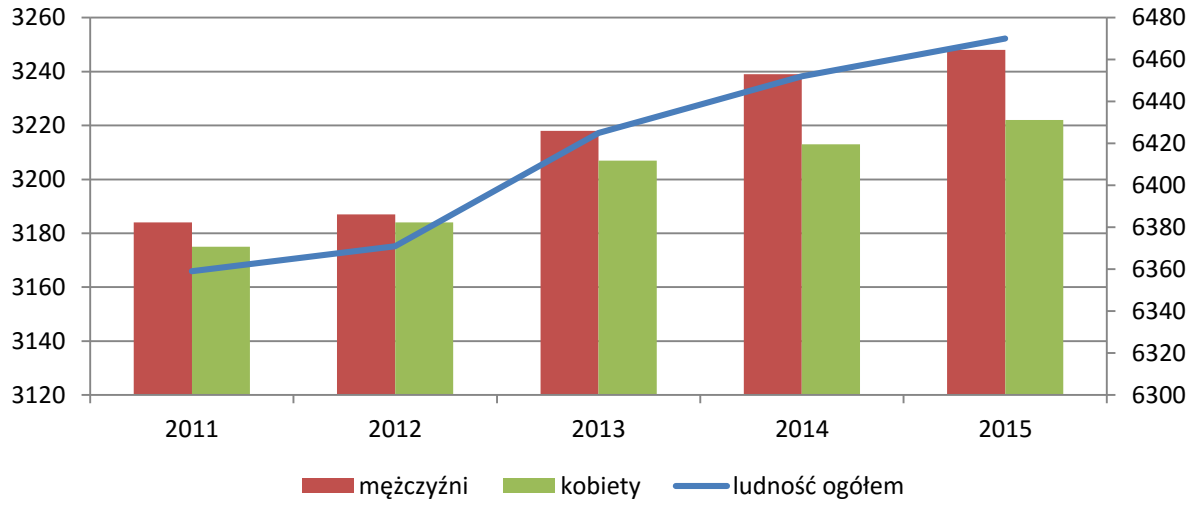

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największa liczba ludności zamieszkuje miejscowości Dobroszyce: 40,4%, a następnie Dobrzeń: 12,6% oraz Strzelce: 8,1% ogółu mieszkańców.

Tabela 3. Liczba ludności gminy Dobroszyce w podziale na poszczególne miejscowości w 2011 r.

Miejscowość	w osobach	w %
Bartków	79	1,3%
Białe - Błoto	168	2,7%
Dobra	322	5,1%
Dobroszyce	2525	40,4%
Dobrzeń	791	12,6%

Miejscowość	w osobach	w %
Łuczyna	498	8,0%
Malerzów	181	2,9%
Mękarzowice	75	1,2%
Miodary	111	1,8%
Nowica	158	2,5%
Nowosiedlice	148	2,4%
Sadków	307	4,9%
Siekierowice	387	6,2%
Strzelce	504	8,1%

Źródło: Urząd Gminy w Dobroszycach

Gmina Dobroszyce ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 19. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,9 na 1000 mieszkańców gminy Dobroszyce. Jednakże w analizowanym okresie czasu można zaobserwować negatywne zjawisko związane z malejącym trendem w przyroście naturalnym ludności.

Tabela 4. Przyrost naturalny w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia	93	71	74	67	76
Zgony	53	48	58	44	57
Przyrost naturalny	**40**	**23**	**16**	**23**	**19**

Źródło: GUS

Rysunek 6. Kształtowanie się przyrostu naturalnego w gminie Dobroszyce w latach 2010-2014

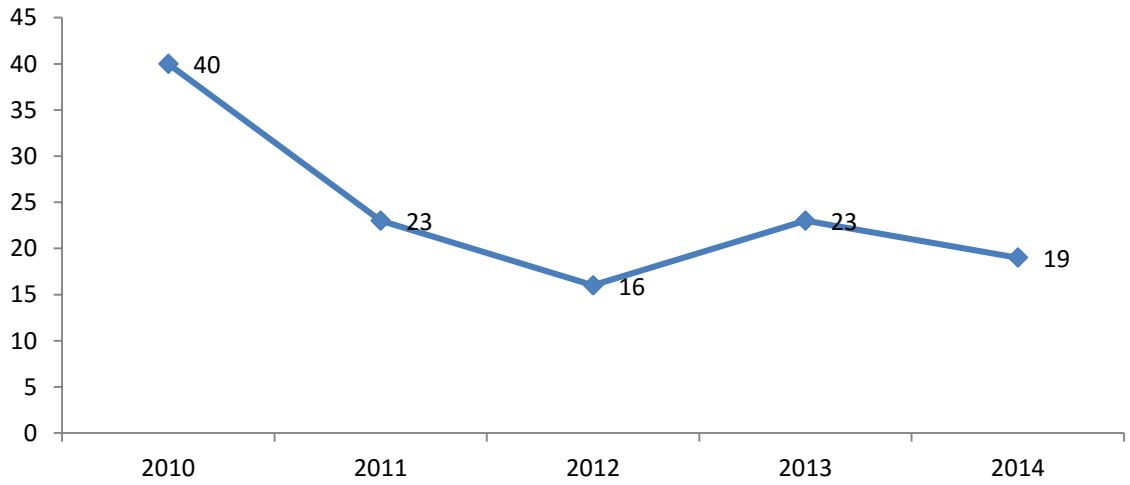

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2014 roku urodziło się 76 dzieci, w tym 51,3% dziewczynek i 48,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 322 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,20 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W gminie Dobroszyce odsetek mieszkańców w wieku 15-64 lat wyniósł w 2014r. dla kobiet 69,5%, natomiast dla mężczyzn: 72,9%. Również w wieku 65 lat i więcej wyższy odsetek stanowią kobiety: 13,7% (mężczyźni 9,8%), natomiast w wieku do 14 lat przeważają mężczyźni 17,3% (kobiety 16,8%).

Średni wiek mieszkańców wynosi 37,7 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Tabela 5. Biologiczne grupy wieku w gminie Dobroszyce w 2014 roku

Wyszczególnienie	kobiety	mężczyźni
w wieku 0-14 lat	16,8%	17,3%
w wieku 15-64 lata	69,5%	72,9%
w wieku 65 lat i więcej	13,7%	9,8%

Źródło: GUS

Rysunek 7. Struktura biologicznych grup wieku w gminie Dobroszyce w 2014 roku

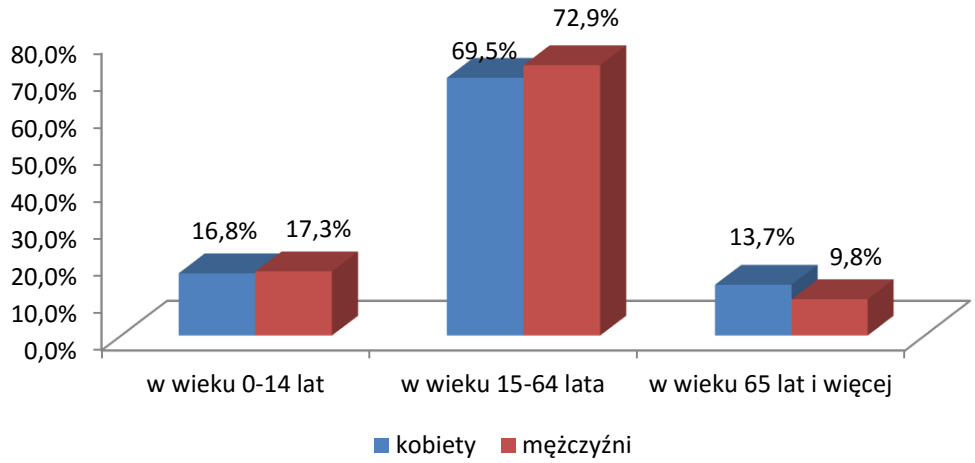

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w analizowanym okresie czasu kształtował się na poziomie dodatnim i w 2014 roku wyniosło 25 osób. Jeśli chodzi o migracje zagraniczne to na koniec 2014 roku były ujemne: - 13 osób. Jednak saldo migracji ogółem było dodatnie w każdym roku analizy.

Tabela 6. Migracje na pobyt stały w gminie Dobroszyce w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	90	81	88	96	93
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	51	81	89	66	68
Saldo migracji wewnętrznych	**39**	**0**	**-1**	**30**	**25**
Zameldowania z zagranicy	3	4	1	2	1
Wymeldowania za granicę	10	1	0	1	14
Saldo migracji zagranicznych	**-7**	**3**	**1**	**1**	**-13**
Saldo migracji ogółem	**32**	**3**	**0**	**31**	**12**

Źródło: GUS

Rysunek 8. Kształtowanie się migracji na pobyt stały w gminie Dobroszyce w latach 2010-2014

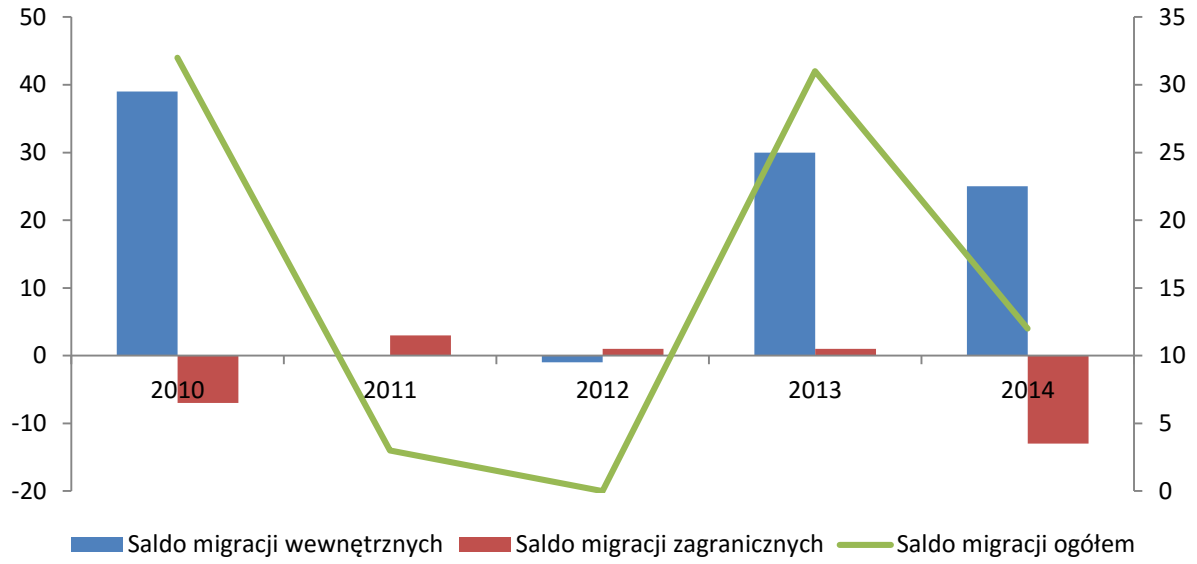

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.3. Analiza uwarunkowań społecznych

Problemy społeczne w gminie Dobroszyce zostały zidentyfikowane w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS), Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy (PUP) oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizmu lub narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z pomocy społecznej na koniec 2015 roku korzystały 422 osoby (w tym: 198 gospodarstw domowych), co stanowiło 6,5% ogółu mieszkańców gminy Dobroszyce. Liczba ludności korzystającej z usług GOPS w ciągu ostatnich 5 lat wzrosła o ok. 6%. Z pomocy korzystają przede wszystkim osoby poniżej kryterium dochodowego – 83% ogółu.

Tabela 7. Osoby i gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób, korzystających z pomocy społecznej ogółem	**398**	**397**	**408**	**419**	**422**
Odsetek liczby osób, korzystających z pomocy społecznej ogółem	**6,3%**	**6,2%**	**6,4%**	**6,5%**	**6,5%**
Poniżej kryterium dochodowego	338	347	363	346	350
Powyżej kryterium dochodowego	60	50	45	73	72
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego ogółem	**149**	**150**	**154**	**160**	**198**
Poniżej kryterium dochodowego	89	100	109	87	126
Powyżej kryterium dochodowego	60	50	45	73	72
Liczba zasiłków stałych	35	32	40	45	49
Liczba zasiłków okresowych	25	23	26	19	22
Liczba zasiłków celowych	89	97	90	158	153
Ogółem liczba zasiłków	**149**	**152**	**156**	**222**	**224**

Źródło: GOPS

Rysunek 9. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

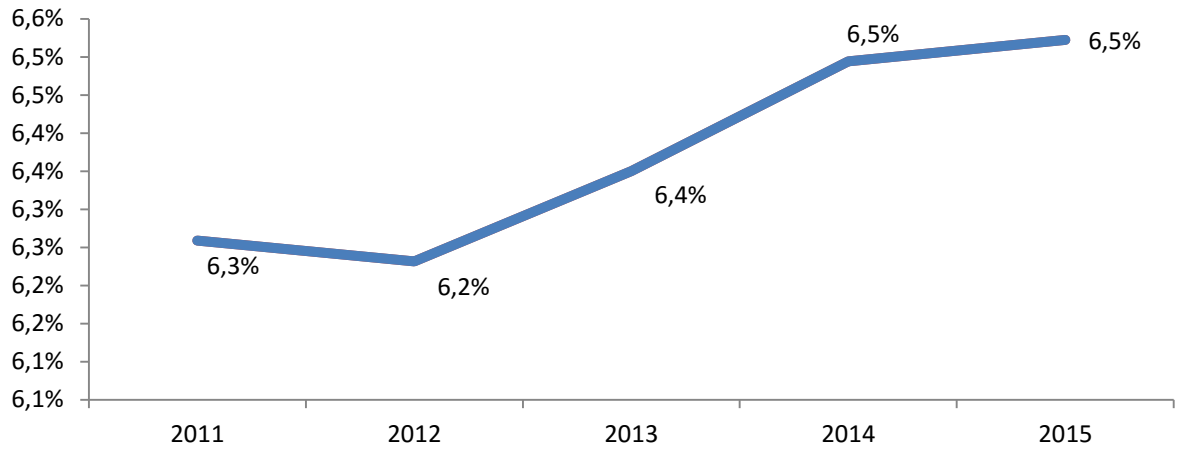

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrosła liczba udzielonych zasiłków: stałych i celowych o ok. 50% (w odniesieniu do danych 2011 roku) z 149 szt. do 224 szt.

Rysunek 10. Liczba wypłaconych zasiłków w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

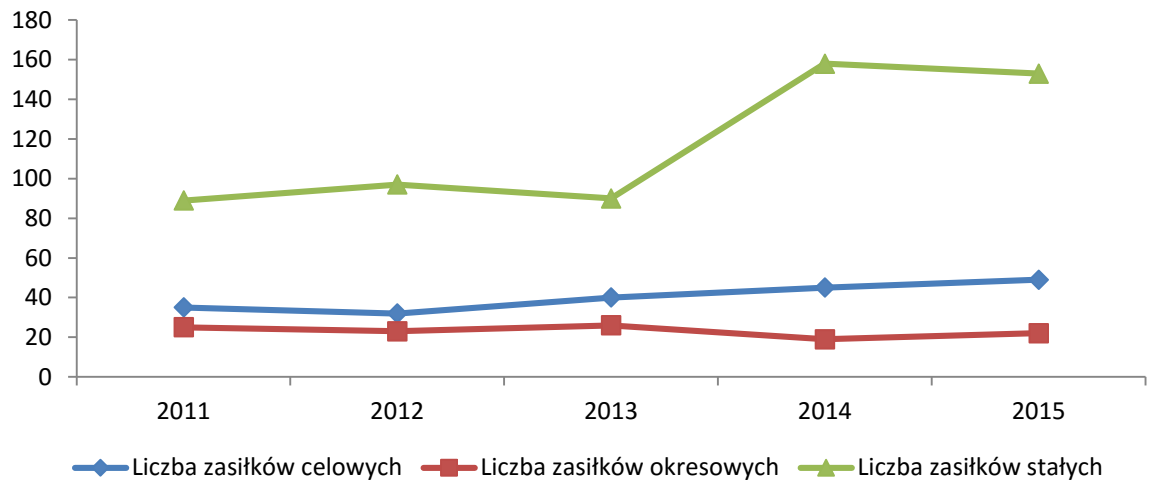

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu pracy w Oleśnicy na koniec 2015 roku: 177 mieszkańców było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, z czego kobiety wynoszą ok. 56% ogółu bezrobotnych. Stopa bezrobocia w latach 2011-2015 spadła z poziomu 14,9% do 9,9%.

Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych ogółem w poszczególnych miejscowościach w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015 (stan w dniu 31.XII)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba zarejestrowanych ogółem	**282**	**310**	**343**	**223**	**177**
w tym mężczyzn	112	146	160	95	78
w tym kobiet	170	164	183	128	99
Stopa bezrobocia	14,9%	16,0%	16,0%	12,0%	9,9%
Liczba osób bezrobotnych wg poziomu wykształcenia ogółem					
wyższe	21	34	30	21	13
policealne i średnie zawodowe	55	44	57	40	22
średnie ogólnokształcące	31	30	36	23	25
zasadnicze zawodowe	91	104	116	74	61
gimnazjalne i poniżej	84	98	104	65	56
Liczba osób zarejestrowanych wg stażu pracy					
bez stażu	48	59	66	32	21
do 1 roku	23	28	39	21	27
1-5	65	64	76	47	35
5-10	50	58	45	41	26
10-20	53	48	68	41	45
20-30	32	32	34	23	19
30 lat i więcej	11	21	15	18	4
Liczba zarejestrowanych wg czasu pozostawania bez pracy					
do 1 miesiąca	27	36	35	31	20
1-3	60	78	77	50	51

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
3-6	54	54	60	36	24
6-12	55	57	66	32	33
12-24	46	39	55	36	20
powyżej 24 miesięcy	40	46	50	38	29

Źródło: PUP w Oleśnicy

Rysunek 11. Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

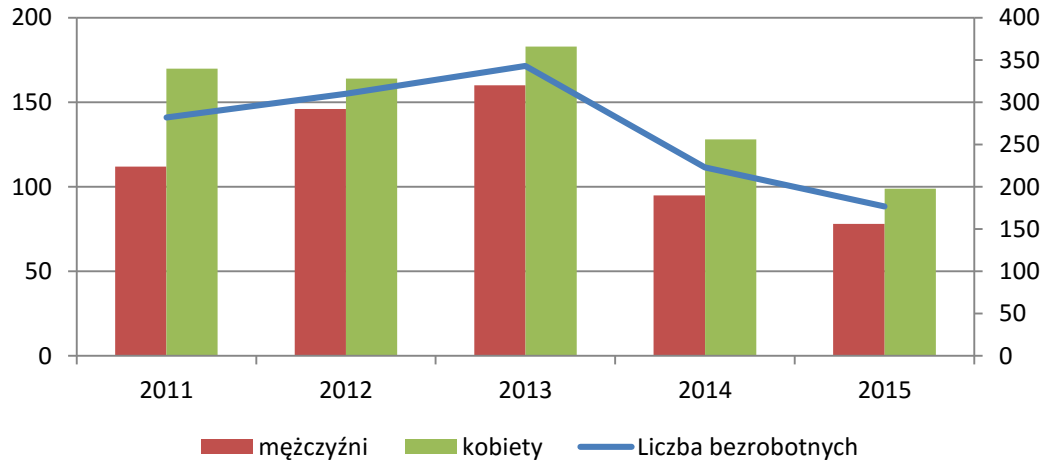

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Oleśnicy

Największy udział wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym ok. 34% oraz gimnazjalnym i poniżej ok. 32% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2015 roku. W porównaniu z 2011 roku udział dla tych 2 grup wzrósł o ok. 4 punktów procentowych.

Rysunek 12. Udział osób bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

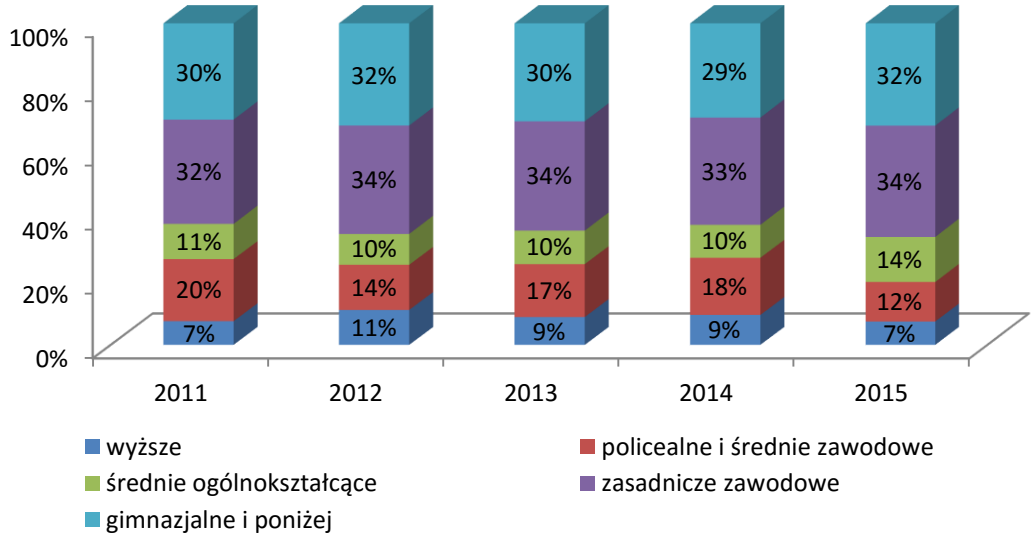

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Oleśnicy

Wśród osób bezrobotnych na koniec 2015 roku przeważały osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat: 25%, a następnie od 1 do 5 lat: 20% ogółu zarejestrowanych osób w PUP. W analizowanym okresie czasu zwiększył się udział osób ze stażem pracy: 10-20 lat, 1-5 lat oraz bez stażu pracy.

Rysunek 13. Udział osób bezrobotnych wg stażu pracy w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

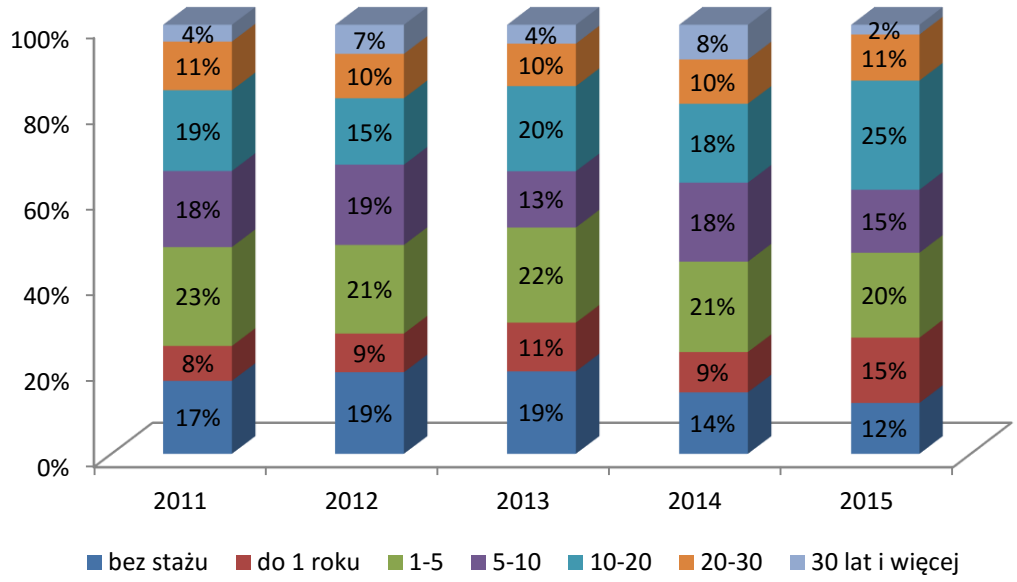

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Oleśnicy

Rysunek 14. Udział osób bezrobotnych wg pozostawania bez pracy w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

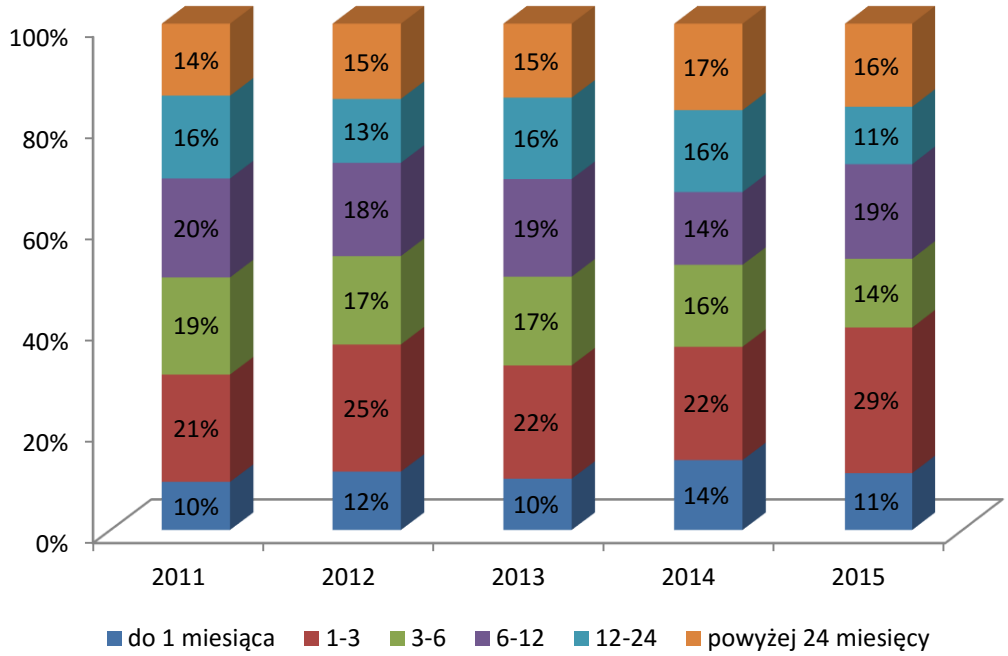

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Oleśnicy

W latach 2011-2015 wzrósł udział osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy o 8 punktów proc. i na koniec 2015r. wyniósł 29% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wzrósł również udział osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy ponad 24 miesiące) z 14 % do 16%.

Wg danych za 2014 rok: 25% ogółu mieszkańców posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, 22% - podstawowe, a średnie zawodowe - 19%. Liczba osób z wykształceniem wyższym - 13%.

Rysunek 15. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Dobroszyce w 2014r.

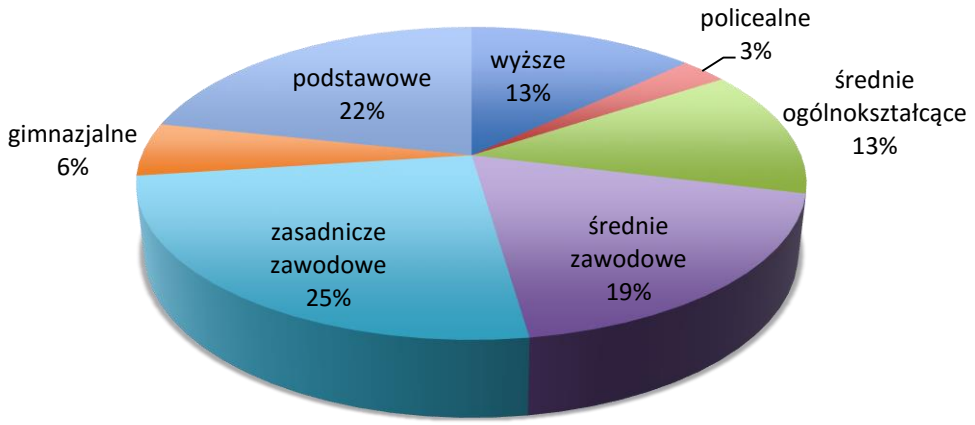

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z dokumentem: " Diagnoza funkcjonowania oświaty oraz kierunki jej rozwoju w gminie Dobroszyce" do problemów w zakresie edukacji można zaliczyć:

1. Fatalny stan techniczny budynku, w którym funkcjonuje przedszkole,
2. Niewystarczająca dla wszystkich chętnych gminna baza wychowania przedszkolnego – istniejąca baza uniemożliwia realizację zapisanych w Ustawie o systemie oświaty celów upowszechniania wychowania przedszkolnego,
3. Organizacja nauczania w Gimnazjum nie jest optymalna, o czym świadczy spadający wskaźnik liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski,
4. Niewielkie możliwości istotnego zmniejszenia wydatków oświatowych – aktualna sieć szkolna jest dostosowana do potrzeb lokalnych. Niewielkich rezerw można poszukiwać jedynie w organizacji podziałów na grupy (występują podziały niekonieczne), w realizowaniu większej niż wynika to z ramowego planu nauczania, liczby godzin lekcyjnych czy też w połączeniu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w zespół szkół,
5. Brak dostosowanego do potrzeb i kierunków rozwoju gminnego systemu oświaty planu doskonalenia nauczycieli,
6. Brak sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Dobrzeniu, pozwalającej uczniom z klas IV-VI na rozwój fizyczny, dostosowany do potrzeb uczniów w wieku 9-12 lat. Mała sala gimnastyczna do gimnastyki korekcyjnej zapewnia rozwój ruchowy jedynie młodszym dzieciom.

1.4. Bezpieczeństwo publiczne i przestępczość

Wg danych Komendy Powiatowej Policji w Oleśnicy (KPP), na koniec 2015 roku liczba zdarzeń drogowych wyniosła 44 szt., z czego kolizje drogowe stanowiły 95%, natomiast wypadki: 5%.

Tabela 9. Zdarzenia drogowe w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Zdarzenia drogowe ogółem	**43**	**26**	**41**	**49**	**44**
Liczba rannych	0	4	5	2	1
Liczba zabitych	3	0	0	0	2
Wypadki drogowe	3	4	2	2	2
Kolizje drogowe	40	22	39	47	42
Wypadki drogowe w %	**7%**	**15%**	**5%**	**4%**	**5%**
Kolizje drogowe w %	**93%**	**85%**	**95%**	**96%**	**95%**

Źródło: KPP w Oleśnicy

Rysunek 16. Zdarzenia drogowe ogółem w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

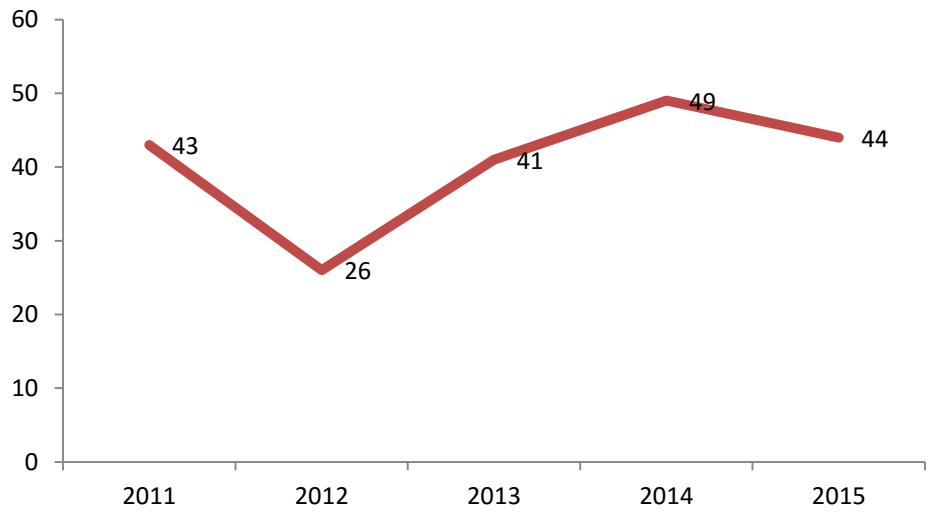

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Oleśnicy

W 2015 roku liczba interwencji ogółem wyniosła 146 szt., w tym: 67,1% ogółu stanowiły interwencje w miejscu publicznym, a 33% - interwencje domowe. Ze względu na znaczne zmniejszenie interwencji w miejscu publicznym, ich ogólna liczba spadła o ok. 50%, w porównaniu z 2011r.

Jeśli chodzi o przestępstwa to ich liczba kształtowała się na poziomie 80 szt. W 2011r. do 55 szt. w 2011r. Największy udział stanowiły przestępstwa kryminalne: 69% ogółu.

Do największej liczby wykroczeń zaliczyć można kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu -12 szt. w 2015r. – 21,8% ogółu wykroczeń. Liczba wszystkich wkroczeń spadła o ok. 76,5% w porównaniu z 2011r.

Tabela 10. Interwencje, przestępstwa i wykroczenia w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Interwencje ogółem	**290**	**377**	**376**	**450**	**146**
Interwencje domowe	67	92	85	70	48
Interwencje w miejscu publicznym	223	285	354	380	98
Interwencje pozostałe		0	0	0	0
Doprowadzono do wytrzeźwienia	30	26	27	9	24
Liczba przestępstw ogółem	**80**	**50**	**66**	**60**	**55**
% wykrywalności	87	84	77		
Przestępstwa kryminalne ogółem	38	27	26	32	38
% wykrywalności	80	80	51		
Przestępstwa popełnione przez nieletnich ogółem	1	2	2	3	2
Wykroczenia ogółem	**260**	**179**	**211**	**297**	**61**
Zabójstwa	0	0	0	0	0
Narkomania	3	3	0	1	2
Umyślne uszkodzenie mienia	2	4	0	0	5
Rozboje	1	1	0	0	0
Bójki i pobicia	1	1	0	1	2
Uszkodzenia ciała	0	0	0	0	1
Kradzież z włamaniem	7	2	3	3	5
Kradzież	14	8	5	5	5
Nietrzeźwi kierujący	29	16	24	34	12
Przeprowadzone dochodzenia	**80**	**50**	**56**	**60**	**55**

Źródło: KPP w Oleśnicy

Rysunek 17. Kształtowanie się liczby przestępstw i wykroczeń w gminie Dobroszyce w latach 2011-2015

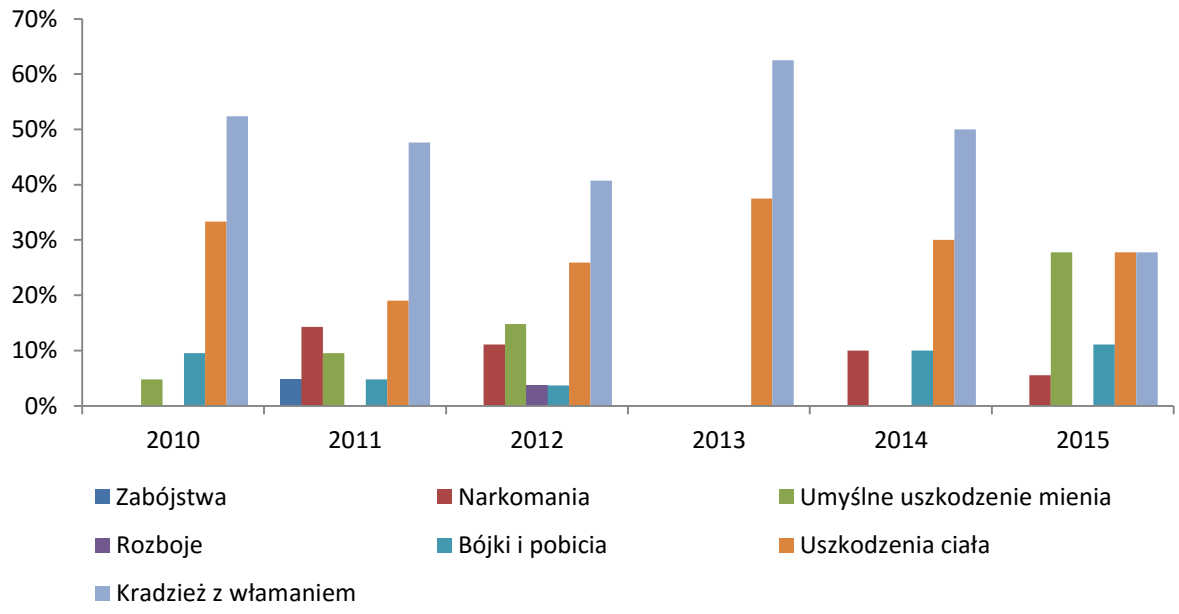

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Oleśnicy

1.5. Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność mieszkańców gminy Dobryszyce można rozpatrywać w kilku wymiarach m.in. ekonomicznym i związanym z obywatelskimi postawami.

Charakter ekonomiczny aktywności społecznej wyrażony jest poprzez wskaźniki tj.: działalności organizacji pozarządowych, czy frekwencja wyborcza.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego wyraża się m. in. poprzez liczbę aktywnych organizacji pozarządowych działających na danym terenie oraz liczbę zaangażowanych w ich działanie osób. Na terenie gminy według danych GUS za 2014r. działało 183 podmiotów tj. fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne, co oznacza, że na 10 tys. mieszkańców ich liczba wyniosła 28 jednostek.

Tabela 11. Organizacje pozarządowe w gminie Dobroszyce w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
sektor prywatny - fundacje	2	2	2	2	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	13	14	15	16
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	2	2	3	3	3
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	22	24	25	26	28

Źródło: GUS

Na obszarze gminy funkcjonują:

- Ochotnicze Straże Pożarne (OSP)

- OSP Dobroszyce;

- OSP Łuczyna;

OSP Sadków.

- Kluby sportowe:

- KP Dąb Dobroszyce;

KP Dąb II Dobroszyce;

- Piast Dobrzeń;

- Czarni Łuczyna;

- Grom Siekierowice;

- Samorząd Dobroszyce.

- Zespoły artystyczne:

- „Dobroszki”;

- „Kangaros”

- „Leszczynki”;

- „Sąsiadeczki”;

- „Uśmiech”;

- „Carmen Alacre”.

- Koła łowieckie:

- „Knieja” – obwód łowiecki nr 105 i 169;

- „Remiza” – obwód łowiecki nr 136;

- „Święty Hubert” – obwód łowiecki nr 106 i 107.

- Koło wędkarskie „Dąb”.

W gminie, corocznie organizowane są następujące imprezy, zazwyczaj o charakterze lokalnym, w których biorą udział przede wszystkim jej mieszkańcy. Do najważniejszych z nich należą:

- *Konkurs „Unia Europejska i jej sąsiedzi"* – konkurs, w którym biorą udział uczniowie gimnazjów z powiatu oleśnickiego oraz uczniowie szkół ponad podstawowych z zaprzyjaźnionych liceów z całego kraju (np.: z Krakowa, Zamościa, Chojnic). Celem konkursu jest rozbudzenie wśród młodzieży tzw. „ducha europejskości” oraz zainteresowań problematyką integracji Polski ze strukturami europejskimi. Impreza jest połączona z występami zespołów oraz wykładem pracownika Ośrodka Badań i Dokumentacji Europejskiej mieszczącego się przy Uniwersytecie Wrocławskim. Odbywa się pod koniec lutego;
- *Wojewódzkie Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych* – sportowa impreza organizowana przez pracowników Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego. W konkurencjach olimpijskich biorą udział reprezentacje różnego typu szkół i zakładów specjalnych z całego regionu dolnośląskiego. Termin: przełom maja i czerwca;
- *Święto plonów, Dożynki* – barwny korowód delegacji poszczególnych sołectw z wieńcami i Mszą Świętą, występy artystów i pokazy sztucznych ogni, zabawy taneczne. Termin: sierpień – wrzesień;

Plener Plastyczny – coroczne spotkanie młodzieży uzdolnionej plastycznie w Specjalnym Ośrodku –Szkolno Wychowawczym. Podczas trzech dni pobytu w Dobroszycach młodzi plastycy – amatorzy tworzą, wykorzystując różnorodne techniki, prawdziwe dzieła, na których uwieczniają najpiękniejsze miejsca Dobroszyc. Jest to impreza integracyjna, gdyż oprócz dzieci niepełnosprawnych biorą udział także uczniowie szkół z terenu gminy. Termin: wrzesień.

Wskaźnikiem aktywności społecznej jest także frekwencja wyborcza. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku była niższa niż średnia w kraju i wyniosła w gminie: 42,83%.

Tabela 12. Aktywność wyborcza mieszkańców gminy Dobroszyce w wyborach parlamentarnych w 2015 roku

Wyszczególnienie	2015
liczba uprawnionych do głosowania	5 181
liczba wydanych kart	2 219
Frekwencja wyborcza	**42,83%**

1.6. Analiza uwarunkowań gospodarczych

Problemy gospodarcze można zidentyfikować przy wykorzystaniu wskaźników aktywności gospodarczej mieszkańców danego obszaru oraz niekorzystnej struktury ekonomicznej wg grup wieku.

Wg danych GUS, wg stanu na dzień 31.12.2014r. w gminie prowadziły działalność 634 podmioty, w tym 98,2% jednostki sektora prywatnego, w którym przeważa liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą: 77% ogółu. W latach 2010-2014 liczba podmiotów gospodarki narodowej wzrosła o 5,8%.

Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Dobryszyce w latach 2010 - 2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	**599**	**604**	**602**	**628**	**634**
sektor publiczny - ogółem	**12**	**11**	**11**	**11**	**11**
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	7	7	7	7
sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	**587**	**593**	**591**	**617**	**623**
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	479	477	465	485	480
sektor prywatny - spółki handlowe	29	31	30	35	38
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	16	16	16	16	16
sektor prywatny - spółdzielnie	2	2	2	2	2
sektor prywatny - fundacje	2	2	2	2	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	13	14	15	16

Źródło: GUS

Rysunek 18. Kształtowanie się liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Dobryszyce w latach 2010 - 2014

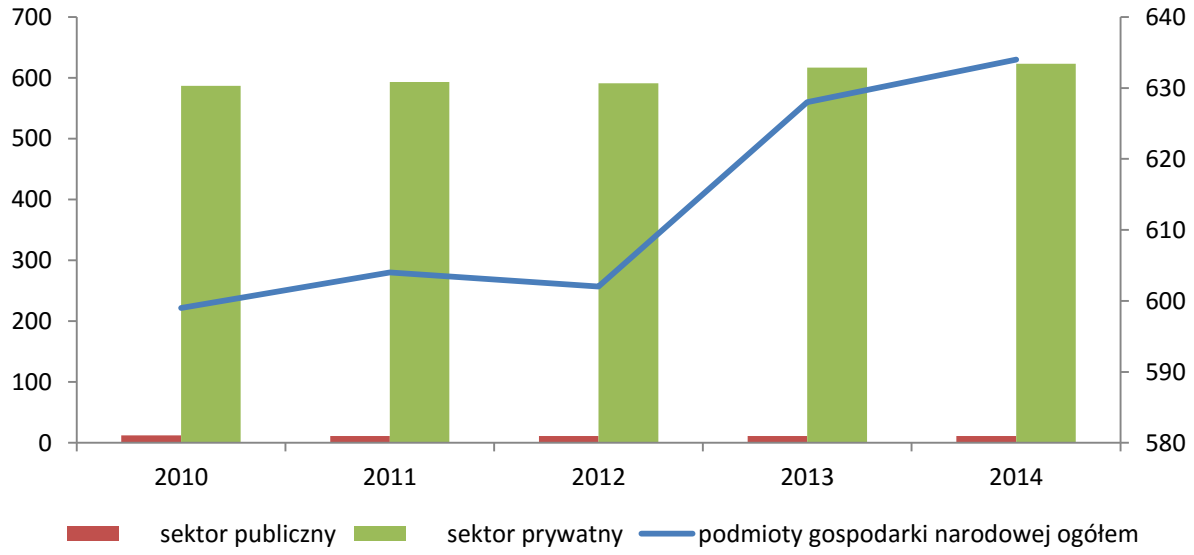

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poszczególne sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej - PKD 2007, należy stwierdzić, iż największa liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie w 2014 roku była zarejestrowana w sekcjach:

- G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 211 jednostek tj. 33,3% ogółu podmiotów;
- F. Budownictwo: 86 jednostek, tj. 10,3% ogółu podmiotów;
- C. Przetwórstwo przemysłowe: 67 jednostek, tj. 10,6% ogółu podmiotów.

Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji i działów PKD 2007 w gminie Dobryszyce w latach 2010 - 2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	**599**	**604**	**602**	**628**	**634**
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	39	34	35	31	18
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1	1
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	48	48	55	60	67
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	6	4	4	4
Sekcja F. Budownictwo	93	91	89	92	86
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	206	213	205	217	211
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	43	43	41	41	38
Sekcja I. Działalność związana z zakwate-rowaniem i usługami gastronomicznymi	10	9	8	8	11
Sekcja J. Informacja i komunikacja	7	9	11	15	13
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	16	16	16	13
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	23	23	22	23	23
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29	30	29	31	41
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	7	7	7	12
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	5	5	5	5
Sekcja P. Edukacja	12	12	17	18	18
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i społeczna	14	15	15	17	19
Sekcja R. Działalność związana z kultura, rozrywką i rekreacją	6	6	5	5	6
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa i T Gosp. domowe zatrudniające pracowników, gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	36	36	37	37	48

Źródło: GUS

W latach 2010-2014 w gminie Dobryszyce wzrosła liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności o ok. 4%. Jednak nieznacznie zmalała liczba osób fizycznych prowadzących działalności gospodarczą na 1000 ludności z 76 szt. w 2010r. do 74 szt. w 2014r.

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Dobryszyce w latach 2010 – 2014 - wskaźniki

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	946	950	945	977	983
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	100	118	71	72	116
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	56	117	69	47	102
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	95	95	94	98	98
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	143,2	144,6	144,4	150,5	151,7
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	76	75	73	75	74
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	11,4	11,4	11,2	11,6	11,5
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	151	180	108	110	180
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	5,8	12,3	7,3	4,8	10,4
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	3,17	1,33	2,22	0,00	2,67
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	3,17	1,33	2,22	0,00	6,67
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	3,17	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: GUS

Rysunek 19. Kształtowanie się liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie Dobryszyce w latach 2010 - 2014

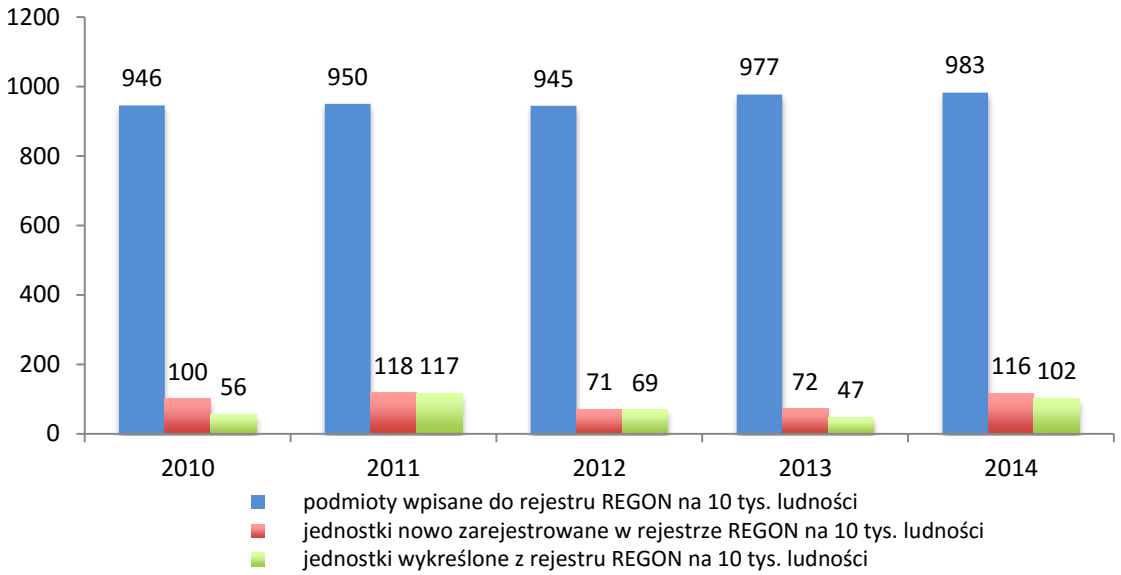

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do największych zakładów przemysłowych na terenie gminy należą:

- GRUPA G3 sp. j. ul. Fabryczna 16, Dobroszyce – produkcja drewna budowlanego i desek;
- Tartak Dobroszyce, Bogdan Żuraw, ul. Lipowa 11, Dobroszyce – produkcja wyrobów tartacznych, stolarskich, ciesielskich, produkcja mebli;
- PENNY sp. z o.o., ul. Trzebnicka 20, Dobroszyce – produkcja narzędzi do obróbki drewna;
- Stolarstwo Ogólne Zygmunt Maleszka, ul. 3 Maja 17, Dobroszyce – produkcja mebli, stolarka budowlana; Fabryka cukiernicza SMET CHOCOLATES POLAND sp. z o.o., ul. Lipowa 1, Dobroszyce – produkcja figurek z czekolady, dodatki czekoladowe;
- Fundacja „Partnerstwo Jadwiga", ul. Woj. Polskiego 25, Dobroszyce – produkcja kosmetyków;
- P.W. AGRO-MET s.c., Nowosiedlice 28, produkcja elementów metalowych dla zaopatrzenia rolnictwa.

Aktualnie na terenie gminy Dobroszyce działalność górnicza związana jest z wydobyciem gazu ziemnego oraz kruszywa naturalnego. Złoża gazu są eksploatowane przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA w Warszawie, Zielonogórski Zakład Górnictwa Nafty i Gazu, na podstawie koncesji wydanych przez Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Ze złoża „Czeszów" gaz eksploatuje się od 1973 roku w oparciu o koncesje ważną do 2018 roku. Posiada ono obszar i teren górniczy o powierzchni 1873 ha. Eksploatacja prowadzona jest siedmioma otworami. Całkowita zdolność wydobywcza kopalni wynosi 4000 m^3/h. Gaz wydobywany jest samoczynnie, a następnie poddawany oczyszczeniu z zanieczyszczeń pyłowych i osuszeniu w ośrodku górniczym „Czeszów"(poza terenem gminy). Oddzielone wody złożowe zgromadzone są w zbiornikach powierzchniowych, a następnie wtłaczane ponownie do górotworu. Kopalnia „Czeszów" produkuje gaz na potrzeby własne oraz podziemnego magazynu gazu „Wierzchowice".

Gmina Dobroszyce ma rolniczy charakter, większość mieszkańców zatrudnionych jest w rolnictwie. Jednak gospodarstwa rolne charakteryzują się rozczłonkowaniem i małą powierzchnią.

Prowadzona działalność usługowa, to głównie usługi ogólnobudowlane, handlowe, transportowe, najwięcej miejsc pracy zapewnia sektor handlu detalicznego.

Większość przedsiębiorstw, jakie istnieją na terenie gminy, zlokalizowana jest w miejscowości będącej siedzibą gminy. Drobne przedsiębiorstwa nastawione są głównie na obsługę rynku miejscowego - co należy uznać za czynnik ograniczający ich dalszy rozwój.

Do obiektów agroturystycznych i wypoczynkowych na terenie gminy Dobroszyce zaliczyć można: Zagrodę Barć, Gospodarstwo Agroturystyczne Urszula, Zamek w Dobrej, Hotel Dobra w Dobrej, Zamek w Dobroszycach.

Na terenie gminy Dobroszyce funkcjonują 2 restauracje oraz 5 barów. Przewiduje się, iż poprawa infrastruktury związanej z obsługą ruchu turystycznego wpłynie pozytywnie i znacząco na rozwój sekcji hoteli i restauracji. W strukturze podstawowych branż brakuje na terenie gminy Dobroszyce zakładów przetwórstwa rolnego. Bliskość rynku dużego miasta, jakim jest Wrocław powoduje zmniejszenie lokalnego rynku usług.

Analizując strukturę ekonomiczną wg wieku ludności (wg danych na koniec 2014 roku) należy stwierdzić, iż w analizowanym okresie czasu wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym z 12,9% w 2010r. do 15,2% w 2014r. Jednocześnie zmalała ludność w wieku produkcyjnym z 66,1% do 64,8% oraz przedprodukcyjnym z 21,1% do 20,1%.

Tabela 16. Struktura ekonomiczna ludności wg wieku w gminie Dobroszyce latach 2010-2014 (stan w dniu 31.XII)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	21,1	20,8	20,4	20,3	20,1
w wieku produkcyjnym	66,1	65,7	65,4	65,0	64,8
w wieku poprodukcyjnym	12,9	13,5	14,2	13,7	15,2

Źródło: GUS

Rysunek 20. Struktura ekonomiczna ludności wg wieku w gminie Dobroszyce latach 2010-2014 (stan w dniu 31.XII)

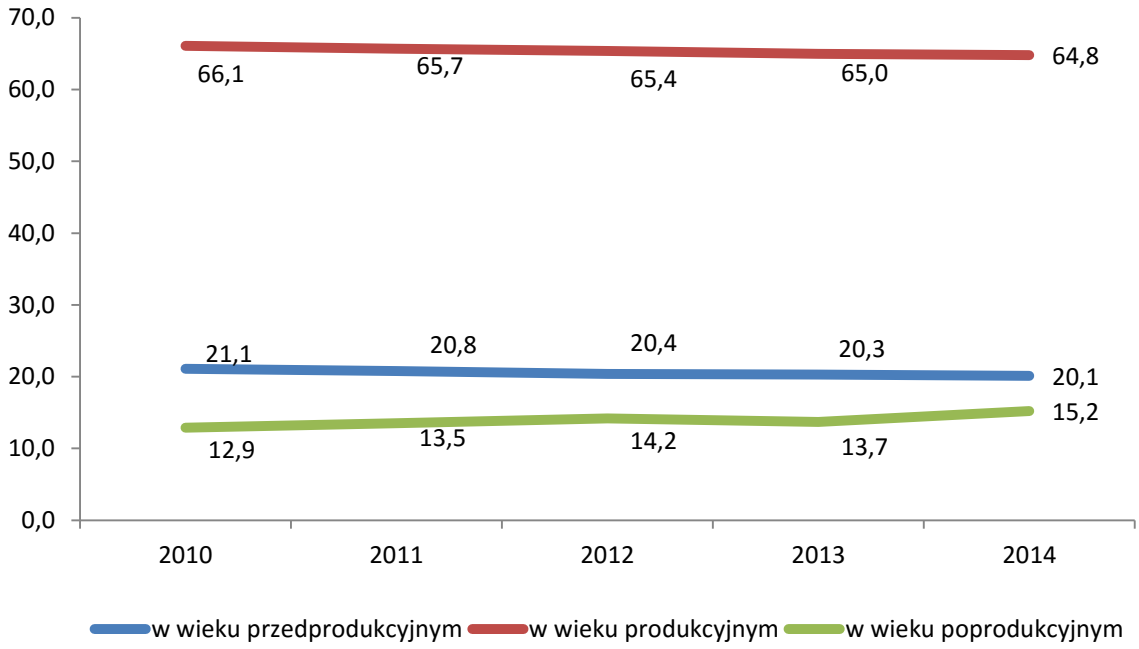

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.7. Analiza uwarunkowań infrastrukturalnych, przestrzennych i środowiskowych

Część obszarów w gminie Dobroszyce dotknięta jest problemami infrastrukturalnymi, przestrzennymi i środowiskowymi, do których mogą należeć m.in. niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, złe warunki mieszkaniowe, występowanie zdegradowanych obiektów, które utraciły swoją funkcję, pustostany, budynki wybudowane przed 1945 roku, nieuporządkowane przestrzenne publiczne, itp.

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące miejscowości o następującej strukturze i układzie przestrzennym[1]:

BARTKÓW:

Niewielka wieś przydrożna z zarysowanymi początkami układu wielodrożnego powstałego w oparciu o sieć krzyżujących się przecznic drogi głównej. Zabudowa luźno rozmieszczona po obu stronach dróg składa się z niewielkich obejść gospodarstw typie zagrodowym. Przy północnym skraju wsi pozostałości dawnej leśniczówki.

[1] *Strategia Rozwoju Gminy Dobroszyce na lata 2012-2022*

Na północ od wsi, po zachodniej stronie drogi na Białe Błoto, znajduje się zdewastowany teren dawnego cmentarza z pozostałościami drzewostanu.

BIAŁE BŁOTO:

Wieś przydrożna z elementami układu wielodrożnego w postaci przecznic odchodzących od głównej, swobodnie rozplanowanej i brukowanej ulicy. Zabudowa obustronna, złożona z niewielkich obejść gospodarczych, przeważnie w typie zagrodowym. Część Białego Błota – Holendry to wieś przydrożna powstała z pierwszej kolonii poprzez narastanie zabudowy wzdłuż swobodnie przebiegającej drogi. Składa się z niewielkich obejść zagrodowych rozlokowanych po obu stronach drogi oraz pojedynczych domów mieszkalnych.

DOBRA:

Miejscowość złożona z dwóch, pierwotnie niezależnych wsi, znacznie od siebie oddalonych, połączonych drogą. Wieś północna składa się z rozległego założenia pałacowo – folwarcznego i zabudowań wsi skupionych po obu stronach drogi odchodzącej w kierunku północnym od czworoboku zabudowy folwarcznej. Poza zabudową wsi, na jej południowo – zachodnim krańcu, na niewielkim wyniesieniu w pobliżu folwarku, znajduje się pałac otoczony parkiem. Wieś południowa składa się z założenia folwarcznego z pałacem, do którego przylegają od strony wschodniej zabudowania wsi, rozlokowane po obu stronach łączącej obie miejscowości drogi. Zabudowa wsi złożona jest z obejść gospodarczych w typie zagrodowym. Na północ od wsi, przy skrzyżowaniu dróg (po zachodniej stronie drogi), znajdują się zabudowania młyna wodnego wraz z pozostałościami instalacji wodnych.

DOBROSZYCE:

Obecny układ przestrzenny powstał w wyniku połączenia w jedną całość kilku następujących po sobie etapów rozwoju. Pierwotnie miejscowość była wsią, prawdopodobnie wielodrożną z luźną zabudową po obu stronach dróg z rozległym założeniem pałacowo – folwarcznym wraz z parkiem zlokalizowanym w południowo – zachodniej części wsi. Południowa część miejscowości została rozplanowana w formie zabudowy miejskiej składającego się z prostokątnego rynku i odchodzących od niego ulic, z których jedna, biegnąca na linii północny – wschód I południowy – zachód, jest przelotowa i wyznacza oś kompozycyjną całego założenia. Zabudowa w tej części jest w przewadze kamieniczna, zwarta, pierzejowa i związana ściśle z historycznym podziałem na działki siedliskowe.

Na zachód od obszaru miasteczka znajduje się rozległy kompleks zabudowań byłego klasztoru wraz z kaplicą I budynkami folwarcznymi. Na północny – wschód od miejscowości, przy linii kolejowej, zlokalizowane są zabudowania fabryki i dworca kolejowego. Po drugiej stronie torów położona jest kolonia Rakowice od połowy XIX wieku należąca do Dobroszyc. Na północ od zabudowań fabryki, na skraju kompleksu leśnego, jest zabudowa leśniczówki.

DOBRZEŃ:

Duża wieś przydrożna ze śladami nawsia w centralnej części, wyznaczonej przez skrzyżowanie wiejskiej ulicy z przecznicą. Po północnej stronie drogi, we wschodniej części wsi, znajduje się rozległe założenie pałacowo – folwarczne, obejmujące budynki, sady i ogrody. Zabudowa działek jest zwarta, w typie zagrodowym, czworoboczna z podwórzami. Na zachód od wsi, przy drodze na Jaksonowice, położony jest rozległy folwark z czworoboczną zabudową wokół majdanu.

ŁUCZYNA:

Duża wieś wielodrożnicowa powstała z połączenia dwóch miejscowości. Granice obu pierwotnych wsi wyznacza

droga biegnąca w kierunku północny – zachód i południowy – wschód. Wieś górna (północna) wykształcona z pierwotnej owalnicy, której zarys widoczny jest w centrum miejscowości, posiada zabudowę skupioną, rozlokowaną po obu stronach gęstej sieci drożnej, na działkach siedliskowych o znacznych rozmiarach. Obejścia gospodarskie, w większości w typie zagrodowym, zabudowane są wokół czworobocznych podwórek. W centrum wsi budynek kościoła. Na południe od niego, w pewnym oddaleniu, poza obszarem zabudowy znajdują się pozostałości niewielkiego cmentarza. Po północnej stronie drogi dojazdowej ze Strzelec zlokalizowany jest budynek wiejskiej szkoły. Południowa część wsi posiada zabudowę bardziej rozproszoną. Obejścia gospodarskie są mniejsze, jedynie częściowo zagrodowe. Na zachód od zabudowań wsi, wzdłuż młynówki, znajdują się pozostałości trzech młynów wodnych. Przy wjeździe do wsi od strony Strzelc, po południowej stronie drogi, położony jest duży cmentarz.

DOBRZEŃ:

Duża wieś przydrożna ze śladami nawsia w centralnej części, wyznaczonej przez skrzyżowanie wiejskiej ulicy z przecznicą. Po północnej stronie drogi, we wschodniej części wsi, znajduje się rozległe założenie pałacowo – folwarczne, obejmujące budynki, sady i ogrody. Zabudowa działek jest zwarta, w typie zagrodowym, czworoboczna z podwórzami. Na zachód od wsi, przy drodze na Jaksonowice, położony jest rozległy folwark z czworoboczną zabudową wokół majdanu.

ŁUCZYNA:

Duża wieś wielodrożnicowa powstała z połączenia dwóch miejscowości. Granice obu pierwotnych wsi wyznacza droga biegnąca w kierunku północny – zachód i południowy – wschód. Wieś górna (północna) wykształcona z pierwotnej owalnicy, której zarys widoczny jest w centrum miejscowości, posiada zabudowę skupioną, rozlokowaną po obu stronach gęstej sieci drożnej, na działkach siedliskowych o znacznych rozmiarach. Obejścia gospodarskie, w większości w typie zagrodowym, zabudowane są wokół czworobocznych podwórek. W centrum wsi budynek kościoła. Na południe od niego, w pewnym oddaleniu, poza obszarem zabudowy znajdują się pozostałości niewielkiego cmentarza. Po północnej stronie drogi dojazdowej ze Strzelec zlokalizowany jest budynek wiejskiej szkoły. Południowa część wsi posiada zabudowę bardziej rozproszoną. Obejścia gospodarskie są mniejsze, jedynie częściowo zagrodowe. Na zachód od zabudowań wsi, wzdłuż młynówki, znajdują się pozostałości trzech młynów wodnych. Przy wjeździe do wsi od strony Strzelc, po południowej stronie drogi, położony jest duży cmentarz.

MALERZÓW:

Typowa wieś przydrożna. Wzdłuż swobodnie biegnącej na linii północ – południe drogi, po jej obu stronach, rozlokowana jest zabudowa składająca się z obejść gospodarskich. Zabudowa w skromnej skali, częściowo w typie zagrodowym, działki siedliskowe są niewielkie. Na północnym skraju wsi znajdują się pozostałości zabudowań młyna wodnego.

MĘKARZOWICE:

Wieś przy folwarczna z wyraźnie zaznaczonymi elementami układu wielodrożnego. Centrum wsi wyznacza rozległy zespół pałacowo – folwarczny skupiony wokół dużego, prostokątnego majdanu. Północną część miejscowości tworzą zabudowania gospodarskie, rozlokowane po obu stronach drogi dojazdowej. Skala zabudowy jest niewielka – kilka obejść zagrodowych. Część południową tworzą domy kolonii mieszkalnej I pojedyncze obejścia gospodarskie.

MIODARY:

Wieś przydrożna rozłożona wzdłuż swobodnie biegnącej drogi Boguszyce – Brzezinka na osi północny – zachód I południowy – wschód. Skromne w skali obejścia gospodarskie rozlokowane są na niewielkich działkach siedliskowych po obu stronach drogi głównej. W centrum wsi ślad po majątku folwarcznym. W zakolu drogi, po północnej stronie, znajdują się pozostałości historycznego cmentarza. Na północnym skraju wsi zabudowania leśniczówki.

NOWICA:

Osiedle domów mieszkalnych położone po wschodniej stronie linii kolejowej przy stacji Dobroszyce. Zabudowę wsi stanowią niewielkie obejścia położone po obu stronach drogi przecinającej linię kolejową oraz wzdłuż drogi równoległej do zabudowań stacji.

NOWOSIEDLICE:

Wieś przy folwarczna położona po zachodniej stronie drogi Dobroszyce – Oleśnica. Centrum miejscowości wyznaczają pozostałości rozległego folwarku. Zabudowa skupia się w dwóch rzędach wokół majdanu folwarcznego. Z północno – zachodniego narożnika wychodzi droga z obustronną zabudową mieszkalną. Zabudowania są skromne, niektóre w formie zagród chłopskich. Na południe od miejscowości zlokalizowane są pozostałości folwarku polnego połączonego drogą z obustronnymi nasadzeniami.

SADKÓW:

Wieś w układzie wielodrożnicom powstałym z pierwotnej wsi przydrożnej. Zabudowa wsi jest skupiona o zróżnicowanych gabarytach i typach budynków. Rozmieszczona jest obustronnie wzdłuż wiejskich ulic, na dużych działkach siedliskowych. W południowej części wsi znajduje się założenie pałacowo – folwarczne zorganizowane wokół czworobocznego majdanu.

SIEKIEROWICE:

Miejscowość składa się obecnie z czterech pierwotnie niezależnych wsi: Krotowic i Czartowic (obecnie przysiółki), Schwunderwitz (Siekierowice II) i Siekierowic właściwych (Siekierowice I). Siekierowice I to wieś folwarczna.

Zabudowania rozlokowane są wzdłuż krótkiej drogi dojazdowej do majątku. Duży folwark skupiony wokół prostokątnego majdanu zachowany jest obecnie jedynie fragmentarycznie. W północnej części wsi położony jest rozległy park, którego zachodnią granicę wyznacza droga z jednostronną zabudową. Siekierowice II to rozległa wieś przyfolwarczna. W centralnej części wsi znajduje się zespół parkowo – dworski. Założenie folwarczne zorganizowane w oparciu o prostokątny majdan, którego północne skrzydło stanowi dwór. Zabudowa wsi rozlokowana jest po obu stronach krótkiej drogi zamykającej od północy obszar parku. Należący obecnie do Siekierowic Cichorzów to była wieś folwarczna. Centrum wsi stanowi folwark, którego zabudowania, skupione wzdłuż niewielkiego majdanu, oddzielone są drogą na linii wschód – zachód od zabudowań wsi po południowej stronie drogi. Zabudowa wsi złożona jest z niewielkich domostw rozrzuconych swobodnie wzdłuż drogi. Na południe od wsi, w zakolu drogi z Siekierowic do Dobroszyc, zachowane jest zabudowanie młyna wodnego wraz z instalacjami wodnymi (staw retencyjny, przepust, jaz).

STRZELCE:

Silnie wydłużona wieś przydrożna wykształcona z pierwotnej owalnicy, której układ widoczny jest jeszcze w centrum wsi w postaci śladów nawsia z małym kościołem. Zabudowę wsi stanowią rozlokowane po obu

stronach drogi obejścia gospodarskie i pojedyncze domy mieszkalne na działkach siedliskowych o zróżnicowanej wielkości. W zachodnim krańcu wsi położony jest folwark z budynkami gospodarczymi usytuowanymi wokół czworobocznego majdanu. Na północ od miejscowości znajduje się cegielnia z kolonią domków robotniczych. Junoszyn, należący do sołectwa Strzelce, to mały folwark polny. Zabudowany jest z trzech stron. Czworoboczny dziedziniec folwarku i kilka domów po północnej stronie drogi stanowią całość przysiółka położonego w zakolu polnej drogi na północ od Siekierowic. Kolonia Strzelce to wieś przydrożna położona wzdłuż drogi na osi północ – południe. Zabudowę, luźno rozlokowaną po wschodniej stronie drogi, stanowią niewielkie zagrody. W północnej części wsi znajduje się leśniczówka.

Obszar gminy Dobroszyce jest terenem o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi z różnych epok i formacji stylowych, reprezentujących na ogół wysoki poziom artystyczny. Są to: kościoły, plebanie, zespoły pałacowo – parkowe, folwarki, budynki mieszkalne i gospodarcze, założenia cmentarne. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości nie uległ zasadniczym zmianom. Zachowane zabytki architektury legitymują się stosunkowo nowymi metrykami. Żadna z budowli nie sięga wstecz poza wiek XVIII. Świadczy to niewątpliwie, że wcześniej istniała przede wszystkim zabudowa drewniana.

Do najcenniejszych zabytków na terenie gminy Dobroszyce należą:

- Dobroszyce – układ przestrzenny miejscowości:

Obecny układ przestrzenny Dobroszyc powstał w wyniku połączenia w jedną całość kilku następujących po sobie etapów rozwoju miejscowości. Pierwotnie Dobroszyce były wsią, prawdopodobnie wielodrożną z luźną zabudową po obu stronach dróg z rozległym założeniem pałacowo – folwarcznym wraz z parkiem, zlokalizowanym w południowo – zachodniej części wsi. Południowa część miejscowości została rozplanowana w formie zabudowy miejskiej składającej się z prostokątnego rynku i odchodzących od niego ulic, z których jedna, biegnąca na linii północny – wschód i południowy – zachód jest przelotowa i wyznacza oś kompozycyjną całego założenia. Zabudowa w tej części jest w przewadze kamieniczna, zwarta, pierzejowa, związana ściśle z historycznym podziałem na działki siedliskowe.

- Dobroszyce – zespół kościelny:

Na zespół kościelny składają się:

- Zakład dla Sierot – Przytułek Amalii, obecnie Ośrodek Szkolno – Wychowawczy;
- Kościół parafialny p.w. św. Jadwigi;
- Duszpasterstwo (plebania);
- Dom mieszkalno – gospodarczy;
- Budynek gospodarczy (warsztat) + transformator;
- Ogrodzenie i bramki.

Rysunek 21. Kościół parafialny p.w. św. Jadwigi

Źródło: www.dobroszyce.sds.pl

Zespół został wzniesiony w latach 1892 – 1894 nad rozlewiskami rzeki Dobra jako sierociniec dla dzieci fundacji „Amalienstift" powołanej przez księżną Amalie von Dyherm – Czetritz. Opiekę nad dziećmi sprawowały siostry Elżbietanki z Wrocławia, które kształciły opuszczoną młodzież w różnych zawodach. Pracami budowlanymi kierował radca budowlany kurii metropolitarnej Josef Ebers, który wprowadził wiele typowych dla siebie form unowocześnionego neogotyku w technice starannego muru z czerwonej cegły licówki. Założenie ma symetryczny trójskrzydłowy układ. Po I Wojnie Światowej oprócz sierot zaczęto przyjmować także m młodzież m męską z rozbitych rodzin, kształceniem których zajęli się Bracia Szkolni. Uczyli ich przede wszystkim rzemiosła w warsztatach: krawieckim, szewskim, ślusarskim, stolarskim, wikliniarskim i kuźniczym. Oprócz tego prowadzone było na wysokim poziomie gospodarstwo rolne. W czasie II Wojny Światowej byt tu zlokalizowany obóz jeniecki, a po jego likwidacji niemiecki szpital przyfrontowy. W 1966 roku ponownie powołano tu Zakład Wychowawczy, który 12 lat później otrzymał nazwę Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dla dzieci i młodzieży upośledzonych intelektualnie. Po ponad 40 latach (29 stycznia 2002 roku) obiekt powrócił w ręce Kościoła Wrocławskiego. Nieodpłatnie, Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, przekazały go władze powiatu oleśnickiego. Kościół powstał w miejscu poprzedniego, drewnianego, dzięki wdowie, księżnej Marii Elżbiecie w latach 1785 – 1787. W 1825 roku dokonano remontu. W drugiej połowie XIX wieku kościół uległ pożarowi. Wykorzystując pozostałe elementy, w latach 1894 – 1895 odbudowano go w stylu neogotyckim, używając przy tym charakterystycznej cegły. Kościół posiada jedną nawę bez wyodrębnionego prezbiterium. Na wieży znajduje się barokowy hełm. Po zakończeniu II Wojny Światowej kościół został przejęty od protestantów, a od 1957 roku stanowi odrębną parafię. Obecnie należy do Dekanatu Oleśnica Śląska Zachód, wchodzącego w skład Archidiecezji Wrocławskiej.

Rysunek 22. Zakład dla Sierot – Przytułek Amalii, obecnie Ośrodek Szkolno – Wychowawczy

Źródło: www.maps.google.pl

- Dobroszyce – pałac z ogrodami dworskimi:

Pałac w Dobroszycach wzniesiony w latach 1589 – 1601 przez Andreasa von Huegela jako dwór obronny, utrzymany w stylu renesansowym. Obiekt zaprojektowano jako dwukondygnacyjny, czteroskrzydłowy, na planie prostokąta z wewnętrznym dziedzińcem, a także otaczającymi go wałem i fosą. W 1663 roku, jak cała miejscowość pałac przeszedł w ręce Sylwiusza Nimroda, który zmarł rok później. Jego syn Juliusz Zygmunt w 1765 roku przebudował pałac na rezydencję książęcą o formie renesansowo – barokowej, zbliżając się tym samym ku popularnej wówczas formie pałacu – fortecy („palazzo in fortezza"). W 1792 roku dwór stał się własnością dynastii saksońskiej. W 1853 roku, za czasów Fryderyka Wilhelma von Braunschweig poddany został znacznej przebudowie i pełnił rolę mieszkania zarządców domeny książęcej (w tym okresie zlikwidowano niestety znane z XVIII wiecznych rysunków barokowe wolutowe szczyty). Do II Wojny Światowej majątek był własnością rodziny von Retter. Po roku 1945 obiekt przejęło państwo polskie. W latach 1975 – 1985 nastąpił dewastacyjny remont, który spowodował zniszczenie znacznej części oryginalnego wystroju. Obecnie pałac znajduje się w rękach prywatnych. We wnętrzu dworu w piwnicach zachowały się sklepienia kolebkowe, sklepienia w przyziemiach z charakterystycznymi wczesnobarokowymi „dzióbkami" usytuowane w pomieszczeniach narożnych, a wyżej drewniane stropy. Wczesnobarokowy wystrój reprezentowały: manierystyczny portal z maską w kluczu łuku z końca XVII wieku, profilowane obramienia okienne (tak zwane fasciowe), barokowa klatka schodowa z około 1675 roku i stiukowe barokowe dekoracje sali audiencyjnej i teatralnej (wymienionej w opisie z 1706 roku) z charakterystycznymi umieszczonymi w niszach wazonami z bukietami kwiatowymi. Założenie folwarczne pochodzi dziś głównie z przełomu XIX i XX wieku. Zachowały się

wzniesione z czerwonej cegły oficyny, stajnie i budynki gospodarcze. Najstarszym budynkiem jest oficyna nr 2 usytuowana na zachód od pałacu o klasycystycznych formach, z datą 1821 i herbem Fryderyka Wilhelma Brunszwickiego nad wejściem i zachowującymi jeszcze barokowe formy drzwiami. Z dawnego założenia parkowego zachowały się: 300–letni cis zlokalizowany przy elewacji zachodniej pałacu, miłorząb dwuklapowy i sosna wejmutka. Wcześniejszy XVII wieczny ogród przybrał w końcu XIX wieku charakter typowego naturalistycznego parku ograniczonego od południa sztucznym ciekiem wodnym.

Rysunek 23. Dobroszyce – pałac z ogrodami dworskimi

Źródło: www.polskiezabytki.pl

- Dobra – zespół dworski:

Założenie dworskie usytuowane jest po północnej stronie miejscowości Dobra. Składa się na nie dwór obronny z wieżą alkierzową wzniesiony w latach 1631 – 1632, zbudowany na tak zwanym „la motte" (wzgórku) przez księcia Karola Fryderyka Podiebrada, pierwotnie otoczony wodami jeziora oraz skromny naturalistyczny park, założony w latach 60–tych XIX wieku. W 1633 roku do pałacu dobudowano narożną wieżę. Początkowo dwór służył jako archiwum książęce. W 1673 roku pałac stał się rezydencją wdów po książętach oleśnickich. Obiekt był kilkakrotnie przebudowany, lecz w jego elewacji zachowało się oryginalne sgrafitto. W latach 1909 – 1910, po kolejnej przebudowie, pałacowi nadano formę pseudobarokową z wykorzystaniem wysokich piwnic sklepionych kolebkowo. Obecnie w obiekcie znajduje się hotel.

- Dobrzeń – zespół pałacowo – parkowy:

Założenie parkowo – pałacowe znajduje się w centralnej części wsi Dobrzeń. Pałac powstał w 1891 roku jako neorenesansowa adaptacja wcześniejszego obiektu dla Rudolfa von Kulmitz. Bryła nakryta mansardowym dachem akcentowana jest wieżą, wielobocznymi ryzalitami i tarasami. Z północnym narożnikiem budowli

połączony jest budynek oranżerii, a od północy w sąsiedztwie znajduje się XIX wieczny murowany pawilon o pseudobazylikowej konstrukcji z tarczami zegarów w elewacjach.

W najbliższym otoczeniu pałacu znajdują się też pozostałości pawilonu cieplarni, a dalej spichlerze i stajnia. Wnętrza zachowały neorenesansowy i neobarokowy wystrój stiukowy. W założeniu folwarcznym widoczne są ślady dawnego basenu, fontanny i ptaszarnia. Na północny – wschód od pałacu rozciąga się reprezentacyjny park.

- Siekierowice – zespół pałacowo – parkowy z kaplicą rodu Puttkamerów:

Majątek w Siekierowicach należał przed 1629 rokiem do rodziny Heugel, a od 1749 roku do rodziny Puttkamerów, w rękach której pozostał do 1945 roku. W 1786 roku Marcin Antoni von Puttkamer, który ustanowił w Siekierowicach majorat, wzniósł nie zachowany do dzisiaj pałac, któremu towarzyszył ozdobny barokowy ogród. W drugiej połowie XIX wieku ogród został przekształcony w naturalistyczny park z zachowanymi obecnie 120–letnimi dębami. Obecny budynek pałacu, kompletnie przebudowany i pozbawiony cech stylowych, powstał w XX wieku na miejscu starszej, znanej z mapy z 1826 roku budowli. Kaplica z połowy XIX wieku usytuowana jest w południowym skraju parku krajobrazowego, na małym wzgórku pośrodku wyspy na stawie. Jest to neogotycka ośmioboczna budowla (jest to nawiązanie do formy gotyckich centralnych kostnic, np.: nie zachowana już kaplica św. Maternusa przy kościele św. Elżbiety we Wrocławiu), nakryta namiotowym dachem, z ostrołucznymi oknami z przewlekanymi kratami i wejściem z kutymi metalowymi dwuskrzydłowymi wrotami i sklepionym kopułowo wnętrzem. Wokół kaplicy Puttkamerów był cmentarz rodowy. Usytuowanie obiektu wskazuje na wielkie romantyczne fascynacje fundatora i budowniczego.

Tabela 17. Zabytki na terenie gminy Dobroszyce w podziale na poszczególne miejscowości

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr Zabytków
1.	**Bartków**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Bartków	Cmentarz poewang.	poza wsią	
3.	Bartków	Dom mieszk.	Nr 13	
4.	Bartków	Zagroda:	Nr 15	
a	Bartków	Dom mieszk.	Nr 15	
b	Bartków	Bud. gosp.	Nr 15	
1.	**Białe Błoto**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 2	
a	Białe Błoto	Bud. gosp.	Nr 2	
3.	Białe Błoto	Dom mieszk. - gosp.	Nr 3	
4.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 5	
a	Białe Błoto	Bud. gosp.	Nr 5	
5.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 11	
6.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 12	
7.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 16	
a	Białe Błoto	Stodoła	Nr 16	
b	Białe Błoto	Bud. gosp.	Nr 16	
8.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 26	

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr Zabytków
9.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 28	
10.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 29	
11.	Białe Błoto	Dom mieszk.	Nr 31	
a	Białe Błoto	Stodoła		
b	Białe Błoto	Bud.gosp.		
1.	**Dobra**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Dobra	Kościół par. Najświętszej Marii Panny z Góry Karmel (wcześniej MB Szkaplerznej)		A/5839 z dn. 30.07.2013r.
a	Dobra	Cmentarz		
3.	Dobra	Zespół dworski:		A/3333/557/W z dn. 27.12.84
a	Dobra	Dwór	Nr 26	A/3333/557/W z dn. 27.12.84
b	Dobra	Park dworski		A/3333/557/W z dn. 27.12.84
4.	Dobra	Stodoła	Nr 6	
5.	Dobra	Dom mieszk.	Nr 14	
6.	Dobra	Stodoła	Nr 15	
7.	Dobra	Dom mieszk. - gosp.	Nr 16	
8.	Dobra	Dom mieszk.	Nr 16 a	
9.	Dobra	Dom mieszk.	Nr 54	
1.	**Dobroszyce**	Miejscowość wraz z archeologicznymi nawarstwieniami		354/A/04 z dn. 16.09.04
2.	Dobroszyce	Zespół kościelny		A/1337/629/W z dn. 31.01.90
a	Dobroszyce	Kościół par. św. Jadwigi		A/1337/629/W z dn. 31.01.90
b	Dobroszyce	Sierociniec, ob. Centrum Osób Niepełnosprawnych	ul. Stawowa, Topolowa, Czereśniowa	A/1337/629/W z dn. 31.01.90
c	Dobroszyce	Duszpasterstwo (plebania)	ul. Czereśniowa 8	A/1337/629/W z dn. 31.01.90
d	Dobroszyce	Dom mieszk. - gosp.	ul. Stawowa dn. 31.01.90	A/1337/629/W
e	Dobroszyce	Bud. Gosp. - warsztat+transformator	ul. Stawowa	A/1337/629/W z dn. 31.01.90
f	Dobroszyce	Ogrodzenie i bramki	ul. Stawowa	A/1337/629/W z dn. 31.01.90
3.	Dobroszyce	D. cmentarz ewang., ob. Park publiczny	ul. Oleśnicka, róg Parkowej	
4.	Dobroszyce	Zespół dworskofolwaryczny:		
a	Dobroszyce	Dwór:	ul. Wojska Polskiego 25	A/3328/1176 z dn. 2.12.64
b	Dobroszyce	Oficyna z zabud. gosp.	ul. Stawowa 4-6-8	
c	Dobroszyce	Ogrody dworskie		A/3316/533/W z dn. 3 1.01.84
5.	Dobroszyce	Zespół dworca PKP:		

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr Zabytków
6.	Dobroszyce	Budynek dworca		
7.	Dobroszyce	Magazyn		
8.	.	Budynek WC		
9.	Dobroszyce	Domy mieszkalne	ul. 11 Listopada 3, 8, 9, 11, 13, 16, 17,24 oraz ul. 3-go Maja 5, 7, 18, 22	
10.	Dobroszyce	Przedszkole nr 1	ul. 3 - go Maja 20	
11.	Dobroszyce	Stodoła	ul. Oleśnicka 25	
12.	Dobroszyce	Domy mieszkalne	Rynek 1, 2, 6, 11, 12, 15, 19, 21 oraz ul. Wesoła 1/ Rynek	
13.	Dobroszyce	Dom mieszk. - gosp.	ul. Wesoła 7	
14.	Dobroszyce	Dom mieszk.	ul. Wojska Polskiego 17	
15.	Dobroszyce	Budynek ZOZ	ul. Wojska Polskiego 22	
16.	Dobroszyce	Dom mieszk.	ul. Wojska Polskiego 23	
17.	Dobroszyce	Domy mieszkalne	ul. Wrocławska 2, 8, 10, 12, 14	
1.	**Dobrzeń**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Dobrzeń	Zespół pałacowy:		A/3324/563/W z dn. 27.12.84
a	Dobrzeń	pałac w granicach murów obwodowych (Pałac, ob. biura, biblioteka, przedszkole)	Nr 21	A/5835 22.06.2012 Ostateczna 02.08.2012
b	Dobrzeń	Oranżeria i oficyna pałacowa	Nr 21	
c	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 21	
d	Dobrzeń	Stajnia, ob. dom mieszk.	Nr 21	
e	Dobrzeń	Spichlerz		
f	Dobrzeń	Obora		
g	Dobrzeń	Obora		
h	Dobrzeń	Bud. Wagi		
i	Dobrzeń	Park pałacowy		A/3324/563/W z dn. 27.12.84
3.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 2	
a	Dobrzeń	Bud. gosp.	Nr 2	
4.	Dobrzeń	Domy mieszkalne	Nr 3, 6, 8, 9, 10, 11	
a	Dobrzeń	Bud. gosp.	Nr 11	
b	Dobrzeń	Stodoła	Nr 11	
5.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 12	
a	Dobrzeń	Stodoła	Nr 12	
6.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 13	
7.	Dobrzeń	Dom mieszk.- gosp.	Nr 15	

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr Zabytków
8.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 17	
9.	Dobrzeń	Dom mieszk.- gosp.	Nr 20	
10.	Dobrzeń	Dom mieszk.- gosp.	Nr 25	
11.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 32	
a	Dobrzeń	Stodoła	Nr 32	
12.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 33	
a	Dobrzeń	Bud. gosp	Nr 33	
13.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 40	
14.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 45	
15.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 47	
16.	Dobrzeń	Dom mieszk.	Nr 51	
17.	Dobrzeń	Transformator		
1.	**HOLENDRY (Białe Błoto)**	Dom mieszk.	Nr 37	
2.	Holendry	Domy mieszkalne:	Nr: 38, 41, 42, 44, 45, 48	
1.	Łąkomin (Kolonia Strzelce)	Domy mieszkalne:	Nr: 2, 21, 22, 23, 29, 63	
2.	Łąkomin (Kolonia Strzelce)	Dom mieszk. - leśniczówka	Nr 75	
3.	Łąkomin (Kolonia Strzelce)	Wieża obserwacyjna p.poż.	koło leśniczówki	
4.	Łąkomin (Kolonia Strzelce)	Domy mieszkalne:	Nr: 78, 80, 82	
1.	**Łuczyna**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Łuczyna	Kościół fil. Najświętszego Serca PJ, d. ewang.		
3.	Łuczyna	Cmentarz ewang.	przy bocznej drodze wiejskiej	
4.	Łuczyna	Cmentarz kat.	przy szosie do Zawoni	
5.	Łuczyna	Dom Ludowy	przy skrzyżowaniu	
6.	Łuczyna	Domy mieszkalne:	Nr: 2, 21, 22, 23, 29, 63	
7.	Łuczyna	Szkoła Gminna	Nr 64	
8.	Łuczyna	Bud. mieszk. - gosp.	Nr 69	
1.	**Malerzów**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr Zabytków
2.	Malerzów	Cmentarz ewang. pośrodku wsi		
3.	Malerzów	Domy mieszkalne:	Nr: 4, 7, 9, 10, 15, 16, 20	
4.	Malerzów	Dom mieszk. +stodoła	Nr 23	
5.	Malerzów	Domy mieszkalne:	Nr: 24, 25, 39	
6.	Malerzów	Dom mieszk., d. leśniczówka	Nr 52	
a	Malerzów	Stodoła	Nr 52	
1.	**Mękarzowice**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Mękarzowice	Dwór (ruina)	Nr 8/9	
1.	**Miodary**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Miodary	D. cmentarz ewang.	przy sklepie GS	
3.	Miodary	Dom mieszk. - leśniczówka	Nr 3	
a	Miodary	Stodoła I	Nr 3	
b	Miodary	Stodoła II	Nr 3	
1.	**Nowosiedlice**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Nowosiedlice	Zespół dworskofolwarczny:	Nr 6, 14, 21, 24, 25, 26, 28	
a	Nowosiedlice	Dwór	Nr 28	
b	Nowosiedlice	Bud. inwentarski ze stodołą		
c	Nowosiedlice	Bud. mieszk. - gosp.		
d	Nowosiedlice	Bud. Inwentarski		
e	Nowosiedlice	Bud. mieszk.		
f	Nowosiedlice	Bud. mieszk		
g	Nowosiedlice	Obora I z częścią mieszk.		
h	Nowosiedlice	Spichlerz z częścią mieszk.		
i	Nowosiedlice	Stodoła I		
j	Nowosiedlice	Stodoła II		
k	Nowosiedlice	Obora II		
l	Nowosiedlice	Bud. mieszk. - inwentarski		
ł	Nowosiedlice	Altana		
m	Nowosiedlice	Park dworski		

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr Zabytków
1.	**Sadków**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Sadków	Dom mieszk.	Nr 26	
1.	**Siekierowice**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	SIEKIEROWICE (Krotowice)	Zespół pałacowy:		A/3317/538/W z dn. 31.01.84
a	Siekierowice	Pałac		
b	Siekierowice	Park dworski I		A/3317/538/W z dn. 31.01.84
3.	Siekierowice	Park pałacowy II		A/3320/721/W z dn. 16.08.96
a	Siekierowice	Kaplica grobowa von Puttkamerów	przy nr 39	A/3320/721/W z dn. 16.08.96
	SIEKIEROWICE (Cichorzów)	Młyn elektr. z częścią mieszk.	Nr 1	
4.	Siekierowice	Dwór, ob. szkoła	Nr 23	
5.	Siekierowice	Kuźnia	Nr 43	
6.	Siekierowice	Stodoła	Nr 59	
7.	SIEKIEROWICE (Krotowice)	Dom mieszk.	Nr 67	
1.	**Strzelce**	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
2.	Strzelce	Kościół św. Józefa., d. Zjednoczonego Kościoła Ewang.		
a	Strzelce	Cmentarz poewang.		
	Strzelce	Dom mieszk. + stodoła	Nr 7	
	Strzelce	Dom mieszk. + stodoła	Nr 9	
	Strzelce	Domy mieszkalne:	Nr: 12, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 27, 42	
	Strzelce	Dom mieszk. gosp.	Nr 43	
	Strzelce	Domy mieszkalne:	Nr: 46, 50, 61 (d. folwark)	

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Dobroszyce

Ogółem na obszarze gminy Dobroszyce ponad 200 obiektów oraz historycznych układów i założeń posiadających wartości kulturowe, zostało wpisanych do ewidencji zabytków, w tym:

- 13 historycznych układów ruralistycznych;
- 122 budynki mieszkalne;
- 3 kościoły;

- 2 dwory z zabudową towarzyszącą;
- 2 pałace z obiektami;
- 6 cmentarzy ewangelickich;
- 2 cmentarze katolickie;
- 16 stodół;
- 4 obory;
- 8 budynków gospodarczych;
- 2 budynki inwentarskie;
- 2 spichlerze;
- 1 młyn;
- 1 kuźnia;
- 1 zagroda;
- 1 szkoła;
- 1 przedszkole;
- 1 zespół dworca kolejowego z trzema budynkami;
- 3 obiekty obiekty usługowe;
- 2 budynki transformatorowe;
- 1 park dworski;
- 1 wieża przeciwpożarowa.

Generalnie obiekty zabytkowe występują we wszystkich miejscowościach. Największym ich nasyceniem charakteryzują się Dobroszyce gdzie znajduje się 46 obiektów zabytkowych. Znaczne nasycenie obiektów zabytkowych występuje także na terenie sołectw: Dobrzeń (36), Strzelce (29), Białe Błoto (24), Malerzów (15), Nowosiedlice (15), Łuczyna (13), Dobra (11) i Siekierowice (10). Natomiast najmniejszym nasyceniem obiektów zabytkowych charakteryzują się sołectwa: Bartków (5), Miodary (5), Mękarzowice (2) i Sadków (2). Na terenie wsi Nowica nie występują obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Wśród obiektów zabytkowych najliczniejszą grupę stanowią budynki mieszkalne. Licznie reprezentowane są także obiekty przemysłowe i gospodarcze (magazyny, spichlerze, stodoły, obory). Rzadziej występują obiekty sakralne (kościoły, kaplice, kapliczki, plebanie) oraz obiekty użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, świetlice, remizy strażackie i budynki administracyjne), a także obiekty techniczne i inne (stacje transformatorowe, ogrodzenia, bramy, itp.). Obecnie na terenie gminy 18 obiektów figuruje w rejestrze zabytków województwa dolnośląskiego, zaś ogółem gminna ewidencja zabytków obejmuje 213 obiektów.

Największa liczba mieszkań w gminie Dobroszyce, tj. 35,31% została wybudowana w latach 1918-1944, natomiast 23,07% jeszcze przed 1918 rokiem.

Tabela 18. Liczba mieszkań wg okresu budowy w gminie Dobroszyce

Okres budowy mieszkania	Ilość mieszkań (%)
przed 1918 rokiem	23,07

1918-1944	35,31
1945-1970	9,91
1971-1978	4,59
1979-1988	10,31
1989-2002	12,57
nie ustalono	4,24

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Dobroszyce

Przeprowadzona ocena wartości układów przestrzennych w poszczególnych miejscowości wykazała, że obszar gminy zagrożony jest postępującą degradacją przestrzeni. Stan ten spowodowały niekorzystne zmiany urbanizacyjne zniekształcające obraz historycznego regionalizmu krajobrazowego. Weryfikacja obiektów zabytkowych gminnej ewidencji pozwala stwierdzić, że wiele obiektów w rejonach zabudowy siedliskowej wsi zostało wyburzonych i przebudowanych, zaś duża liczba budynków jest w złym stanie technicznym.

Ponadto na obszarze gminy można zaobserwować niekorzystne zjawisko jakim jest tendencja do rozpraszania zabudowy poza istniejące, historycznie ukształtowane zespoły osadnicze. Tendencje te na obszarze gminy mają ograniczony charakter, nieprowadzący do znaczących zmian proporcji między terenami zabudowanymi i otwartymi, jednak prowadzi to do stopniowego ograniczenia wartości krajobrazowych obszaru.

W gminie można również zaobserwować problemy przestrzenne. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, wizji lokalnej oraz badań ankietowych, stwierdzono, iż na jej terenie zlokalizowane są obszary zdegradowane oraz obiekty, które straciły swoją funkcję, wymagające modernizacji i odnowy, należą do nich m.in.:

- teren przy Kościele w Dobrej,
- teren Pałacu w Dobrzeniu; obszar za stawem od szkoły podstawowej pn. Jana Pawła II w kierunku Dobrej kończąc przy oczyszczalni ścieków,
- obszar budynków mieszkalnych przy głównych ulicach Rynku w Dobroszycach. Teren dworsko – folwarczny, stadionu, Kościoła i Caritasu, skwer przy Skrzyżowaniu ul. Trzebnickiej i Wojska Polskiego, alejka biegnąca od ul. Wojska Polskiego do ul. 3 Maja, teren wyrobiska poeksploatacyjnego w pobliżu cmentarza komunalnego ,
- teren Kościoła w Łuczynie,
- teren parku w Malerzowie, teren pocmentarny, ewangelicki tzw. Lapidarium w Malerzowie,
- teren zabytkowego parku w Siekierowicach,
- teren przy Kościele w miejscowości Strzelce.

Jednocześnie na terenie gminy Dobroszyce występuje problem związany z niedostatecznym stanem techniczny infrastruktury drogowej, ze względu na: koleiny, brak poboczy, chodników i ciągów rowerowych, wąskich ulic, co zwiększa niebezpieczeństwo wypadków w ruchu kołowym i pieszym, w tym ofiar śmiertelnych.

Analizując budownictwo mieszkaniowe w gminie Dobroszyce, należy zauważyć, że na koniec 2014r. liczba mieszkań wyniosła 1836 szt. i wzrosła w ciągu ostatnich 5 lat o 5,6%. Średnio na 1 mieszkanie przypada 4,6 izby, o przeciętnej powierzchni użytkowej: 98 m2. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m2 wynosi: 27,9 m2. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców: 284,6 szt. Wskaźniki te można uznać za typowe dla obszarów wiejskich, gdzie dominuje prywatna zabudowa mieszkaniowa (zagrodowa lub jednorodzinna).

W wodociąg wyposażonych jest 96,2% mieszkań, w łazienkę 87,6%, natomiast w centralne ogrzewanie: 78,4%.

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe oraz ich wyposażenie w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Dobroszyce w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Zasoby mieszkaniowe					
mieszkania	1738	1754	1771	1801	1836
izby	7952	8051	8144	8312	8495
powierzchnia użytkowa mieszkań w m2	164713	167660	170104	174626	179988
Budynki mieszkalne w gminie					
ogółem	1378	1452	1469	1499	1534
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne					
wodociąg	1669	1685	1702	1732	1767
ustęp spłukiwany	1610	1626	1643	1673	1708
łazienka	1511	1527	1544	1574	1609
centralne ogrzewanie	1338	1354	1371	1403	1439
gaz sieciowy	3	3	3	7	6
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań					
wodociąg w %	96,0	96,1	96,1	96,2	96,2
łazienka w %	86,9	87,1	87,2	87,4	87,6
centralne ogrzewanie w %	77,0	77,2	77,4	77,9	78,4
Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki					
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m2	94,8	95,6	96,0	97,0	98,0
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m2	26,0	26,4	26,7	27,2	27,9
mieszkania na 1000 mieszkańców	274,4	275,8	278,0	280,3	284,6

Źródło: GUS

W gminie Dobroszyce na koniec 2014 roku długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej wyniosła 103,0 km, a podłączeń do budynków mieszkalnych: 1876 szt., długość kanalizacji sanitarnej: 33,4 km oraz podłączeń: 1296 szt. Natomiast długość gazowej sieci rozdzielczej stanowiła 45,3 km, a przyłączy: 172 szt.

Z sieci wodociągowej w 2014 roku korzystało 98,9% ogółu mieszkańców gminy, natomiast z sieci kanalizacji sanitarnej: 68,6% ogółu osób. Gaz był dostarczany do 9,1% ogółu mieszkańców.

Miejscowości Łuczyna, Strzelce i Nowica posiadają sieć gazową. W pozostałych miejscowościach mieszkańcy korzystają z gazu płynnego propan-butan w butlach. Przez południowe obrzeża gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia 6,3 MPa, DN100 będący własnością Dolnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład Gazowniczy Wrocław.

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy Dobroszyce realizowane jest ze źródeł lokalnych, tj. kotłowni wbudowanych i pieców grzewczych. Kotłownie opalane są w większości węglem, a także olejem opałowym. W domowych piecach grzewczych spalany jest węgiel kamienny i drewno.

Tabela 20. Wyposażenie w urządzenia sieciowe w gminie Dobroszyce w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
URZĄDZENIA SIECIOWE						
Wodociągi						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	99,6	101,8	101,8	101,8	103,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1785	1812	1824	1858	1876
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	180,0	253,0	258,0	220,2	224,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5737	5770	5786	5846	6381
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	28,6	39,9	40,4	34,4	34,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	28,6	39,9	40,4	34,4	34,8
Kanalizacja						
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	32,5	33,4	33,4	33,4	33,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	753	768	774	800	1396
ścieki odprowadzone	dam3	131	133	124	131,0	155,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	0	0	0	0	0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3112	3171	3190	3269	4424
Sieć gazowa						
długość czynnej sieci ogółem w m	m	1196	16448	25913	46467	46467
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	1175	1175	1175	1175	1175
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	21	15273	24738	45292	45292
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	0	14	44	151	172
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	-	-	-	-	162
odbiorcy gazu	gosp.	0	15	41	149	167
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	0	6	22	83	98
zużycie gazu w tys. m3	tys.m3	0,00	0,00	16,8	59,3	153,5
zużycie gazu w MWh	MWh	-	-	-	-	1081,5
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys.m3	0,0	0,0	13,4	49,0	141,5
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	MWh	-	-	-	-	996,9
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	0	54	148	532	586
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności						
wodociąg	%	90,6	90,7	90,8	91,0	98,9
kanalizacja	%	49,1	49,9	50,1	50,9	68,6
gaz	%	0,0	0,8	2,3	8,3	9,1
Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji						

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
wg lokalizacji						
ogółem	%	41,5	40,8	40,7	40,1	30,3
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych						
ogółem, woda z wodociągów						
na 1 mieszkańca	m3	28,6	39,9	40,4	34,4	34,8
na 1 korzystającego	m3	31,4	43,8	44,6	37,7	35,1
ogółem, gaz z sieci						
na 1 mieszkańca	m3	0,0	0,0	2,6	9,3	23,8
na 1 korzystającego	m3	0,0	0,0	113,5	111,5	261,9

Źródło: GUS

Pod względem własności gruntów: 48,32% ogółu powierzchni gminy stanowią grunty Skarbu Państwa (są to przede wszystkim grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego), a następnie grunty osób fizycznych: 45,05%.

Udział gruntów komunalnych o łącznej powierzchni 364 ha wynosi 2,76%.

Tabela 21. Struktura własnościowa gruntów w gminie Dobroszyce w 2011r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty Skarbu Państwa ogółem	**6372**	**48,32**
Zasoby Własności Rolnej Skarbu Państwa	320	5,02
Państwowe Gospodarstwa Leśne	5862	92,00
Pozostałe Skarbu Państwa	190	2,98
Grunty Województw i Powiatów	**57**	**0,43**
Grunty komunalne	**364**	**2,76**
Grunty spółek prawa handlowego	**274**	**2,08**
Grunty osób fizycznych	**5942**	**45,05**
Grunty kościołów, związków wyznaniowych i stowarzyszeń	**179**	**1,36**

Źródło: Urząd Gminy w Dobroszycach

Rysunek 24. Struktura własnościowa gruntów w gminie Dobroszyce w 2011r.

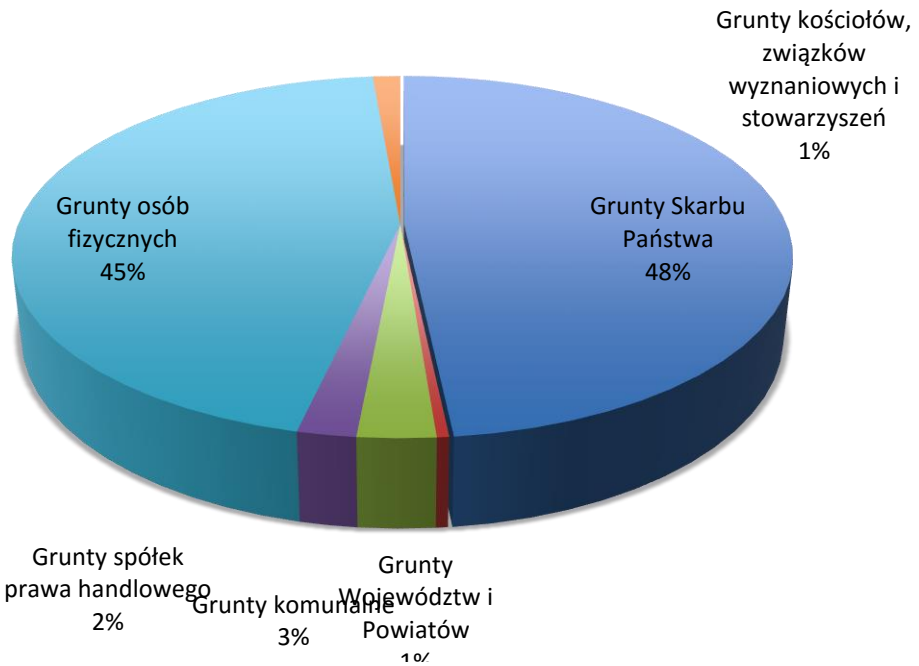

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Dobroszycach

W wyniku komunalizacji mienia Skarbu Państwa nastąpiło minimalne zwiększenie gruntów w stosunku do roku ubiegłego. Złożono wniosek do Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy we Wrocławiu w sprawie nieodpłatnego przekazania nieruchomości na cele zieleni publicznej, ogólnodostępnej, o charakterze parkowym pełniącą funkcję rekreacyjno-wypoczynkowe o pow. 1,1226 ha w obrębie Dobroszyce. Zwrócono się z wnioskiem o wydanie decyzji przejęcia mienia komunalnego byłego cmentarza ewangelickiego z XIX w. obrębie Miodary o pow. 0,24 ha.

Grunty rolne stanowią 16,6% gruntów będących własnością gminy, w większości są to deputaty nauczycieli, a w części wydzierżawione dzierżawcom. Działki budowlane wraz z terenami rekreacyjnymi stanowią około 18 % własności gminy Dobroszyce.

Nieruchomości gruntowe o pow. 99,0 ha to tereny przeznaczone pod przemysł i składy zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego gminy oraz tereny sportowo – rekreacyjne / stawy, boiska, rowy , wody nieużytki / stanowią około 58% gruntów własności gminy.

Lasy będące własnością gminy stanowią około 0,020 % powierzchni gminy.

W większości (90%) są samosiewami na gruntach porolnych i mają niewielką wartość użytkową, wymagają natomiast znacznych nakładów urządzeniowych. Są to lasy młode - średnio 45 lat - przejęte z byłego PFZ. Niewielką część lasów gminnych stanowią lasy użytkowe w wieku rębnym.

Za parki gminne uznano większe skupiska zieleni średniej i wysokiej. Znajdują się one na terenie wsi Dobroszyce i Siekierowice.

W chwili obecnej znajdują się trzy parki, w tym spacerowo-wypoczynkowy 1 w Dobroszycach . Łączna powierzchnia 10,2 ha, co stanowi 0,6 % pow. ogólnej gruntów gminnych. Trudna jest do oszacowania wartość drzewostanu ze względu na jego wiek i dodatkowe samosiewne zadrzewienie jak w przypadku parku w

Siekierowicach.

Zgodnie ze Studium uwarunkowań I kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Dobroszyce w zakresie obszarów wymagających rekultywacji, przekształceń lub rehabilitacji:

- Na terenie gminy Dobroszyce nie występują aktualnie znaczące źródła zagrożeń i degradacji dla środowiska przyrodniczego o charakterze wielkopowierzchniowym.
- Lokalne, punktowe pogorszenie stanu środowiska mogą powodować istniejące obiekty usługowe lub produkcyjne.
- Rekultywacji w kierunku leśnym wymagają tereny po wyrobiskowe po byłej kopalni w Sadkowie.
- Zdegradowane przestrzennie tereny oraz obiekty, wymagają działań służących zahamowaniu i przeciwdziałaniu degradacji.
- Podejmowane prace powinny być ukierunkowane na podnoszenie jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz przywracani obiektom utraconych wartości.
- Obiekty i obszary wskazywane na terenie gminy do przekształceń to:
  - Dobroszyce (wykop w sąsiedztwie cmentarza),
  - Dobrzeń (nieużytkowane budynki gospodarcze w sąsiedztwie zespołu pałacowego),
  - Nowosiedlice (obiekty pohodowlane),
  - Malerzów (obiekt OSP),
  - Sadków (zespół obiektów magazynowych).

W zakresie problemów o charakterze środowiskowym, można wskazać następujące aspekty:

– niedostateczna jakość powietrza będąca skutkiem działalności człowieka i niekorzystnego ukształtowania przestrzeni, w tym: z zakładów zlokalizowanych w najbliższym otoczeniu, w wyniku tzw. „niskiej emisji", dużego natężenia ruchu w połączeniu z ciasną, słabo wentylowaną zabudową i wysoką wilgotnością, brakiem ścieżek pieszo-rowerowych oraz chodników, powodujące powstawanie i utrzymywanie się znacznych stężeń zanieczyszczeń. Poważnym problemem stanowiącym zagrożenie jest zanieczyszczenie powietrza. Głównym składnikiem emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń gazowych w gminie jest dwutlenek węgla, który jest głównym produktem reakcji spalania paliw kopalnych w celach energetycznych i technologicznych. Nie stanowi on zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, jednak ma znaczący wpływ na zmiany klimatyczne tzw. ocieplenie globalne. Natomiast takie związki jak: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły stanowią bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia. W niewielkich ilościach emitowane są również związki chloro pochodne, węglowodory aromatyczne i alifatyczne oraz sadza. Razem z pyłem do atmosfery dostają się związki metali ciężkich, pierwiastki promieniotwórcze oraz benzo(a)piren – powszechnie uważany za substancję silnie kancerogenną, szkodliwą już w najmniejszych stężeniach. Znaczne przekroczenia dopuszczalnych wielkości występują przy pomiarze pyłu zawieszonego oraz benzo(a)pirenu. Ten ostatni wykazuje szczególnie wysokie stężenie w okresie zimowym (sezon grzewczy), kiedy to wzrasta emisja z domów jednorodzinnych przy spalaniu paliw dla celów grzewczych. Największą emisją zanieczyszczeń gazowo-pyłowych charakteryzuje się eksploatacja kotłów węglowych zarówno o sortymencie mieszanym (kotły stare) jak i sortymencie ekogroszku.

Spalanie w celach grzewczych paliw gazowych jak i ciekłych związana jest ze znacznie mniejszą emisją zanieczyszczeń. Paliwa te uznaje się za bardziej ekologiczne. W przypadku emisji do atmosfery dwutlenku węgla, gazu w głównej mierze odpowiedzialnego za efekt cieplarniany, także największym jej udziałem odznaczają się kotłownie z zastosowaniem kotła węglowego. Do emitorów powierzchniowych można zaliczyć również obszary ulic i dróg o małym natężeniu ruchu, których emisja nie wpływa w sposób istotny na wielkość występujących stężeń zanieczyszczeń. Źródłem emisji zanieczyszczeń tego typu jest spalanie paliw płynnych w silnikach spalinowych pojazdów. Jednocześnie w gminie zlokalizowane są obiekty (m.in. użyteczności publicznej), które nie spełniają warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki, np. wykazują się zbyt wysokimi współczynnikami przenikania ciepła przez przegrody, a co jest z tym związane wymagają wysokiego zapotrzebowania na ciepło i w konsekwencji przyczyniają się do nadmiernej emisji zanieczyszczeń do środowiska, w tym CO2 oraz PM10,

– niedostateczna jakość wód powierzchniowych i podziemnych na skutek niedoborów w infrastrukturze technicznej na niektórych obszarach, istniejące nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, odprowadzanie ścieków do gruntu, czy wód. Ścieki socjalno-bytowe, pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, czy rolnej, odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych bądź też lokalnie budowanymi przez mieszkańców kanałami bezpośrednio do przydrożnych rowów melioracyjnych lub cieków wodnych. Ścieki te są źródłem zanieczyszczeń wyrażającym się w związkach takich jak BZT_5, ChZT, azot amonowy i fosforany. Głównymi zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych prowadzących wody nieodpowiadające normom są skażenia komunalne i związane z chemicznymi środkami do produkcji rolnej. Dodatkowo istotnym zagrożeniem, dla jakości wód są substancje ropopochodne spłukiwane podczas opadów deszczu z nawierzchni dróg i parkingów. Poważne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych stanowią też związki biogenne spływające z pól uprawnych w okresach po nawożeniu gruntów rolnych, jak również nielegalne wysypiska śmieci.

– nadmierny hałas spowodowany natężeniem ruchu wśród głównych ulic – zwłaszcza drogi wojewódzkiej i powiatowych (brak izolacji dźwiękowej). Jednocześnie na klimat akustyczny mogą wpłynąć w niewielkim stopniu przedsiębiorstwa. Źródła hałasu pochodzą przede wszystkim od maszyn i urządzeń produkcyjnych emitujących hałas przez przegrody na zewnątrz obiektu. Ponadto do potencjalnych źródeł hałasu będą należeć także prowadzone prace dorywcze jak cięcia, kucia oraz odbywający się transport kołowy. Natężenie hałasu głównie związane jest z drogami powiatowymi i gminnymi, które są dosyć wąskie i w okresach prac polowych narażone na zablokowanie przez przejeżdżające maszyny rolnicze, jak również samochody ciężarowe. Problem ten wynika również z braku odpowiednich ciągów pieszo-rowerowych.

– materiały budowlane z azbestu pokrywające dużą część budynków, zwłaszcza mieszkalnych - są również poważnym problemem przestrzennym i środowiskowym, stwarzającym również zagrożenie dla zdrowia i życia. W XX wieku azbest stał się surowcem powszechnie stosowanym w budownictwie. Jego zużycie gwałtownie wzrosło pomiędzy 1950 a 1980 r. W Polsce największą popularność zyskał w latach 70-tych. Jego zużycie wynosiło wówczas 100 tys. ton rocznie (ok. 2% światowej produkcji). Azbest jest bardzo groźnym czynnikiem chorobotwórczym, a główną przyczyną aktywności kancerogennej azbestu jest wydłużony kształt jego cząstek, a więc kształt typu włókno. Włókna azbestu trafiają do organizmu głównie drogą oddechową. Efektem jest powstawanie zbliznowaceń lub indukcja procesu nowotworowego. Ekspozycja środowiskowa spowodowana

jest występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych. Głównym źródłem skażenia środowiska pyłem azbestowym są uszkodzone powierzchnie płyt na dachach i elewacjach budynków oraz dzikie wysypiska odpadów azbestowych.

- proces wzniecenia ognia na obszarach nieużytków, trawiastych i uprawnych – jest kolejnym zagrożeniem, nie tylko dla środowiska naturalnego, ale również dla zdrowia i życia ludzi. Proces ten stosowany jest celu pozbycia się pozostałości uschniętej roślinności. Ze względu na zagrożenie pożarowe, uciążliwość dymu oraz negatywny wpływ na bioróżnorodność tzw. „wypalanie łąk" uznawane jest za szkodliwy przeżytek. Pomimo tego, że jest to nielegalne i grozi za to kara pozbawienia wolności, wypalanie roślinności nadal jest stosowane często jako forma oczyszczania terenów nieużytków rolnych, wczesnowiosenny i późnojesienny sposób oczyszczania pastwisk lub sposób na letnie oczyszczanie pól po zbiorach. Zwyczaj ten utrzymuje się głównie na obszarach zaniedbanych rolniczo oraz nieużytkach. Wypalania skutkują stratami we florze i faunie oraz degradacją ekosystemu przyrodniczego ważnego w nowoczesnej gospodarce rolnej. Podczas pożaru niszczona jest część niezbędnej dla żyznej gleby materii organicznej, w wyniku czego zostaje spowolniony proces tworzenia próchnicy (humusu). W trakcie spalania, redukcji i wyparowaniu ulegają związki azotu, a związki potasu i fosforu pozostają w popiele. Część soli mineralnych (fosforu i potasu) pozostających w popiele może być roznoszona przez wiatr, a przy opadach deszczu spłukiwana do rzek i zbiorników wodnych. Podczas spalania materii organicznej w wysokich temperaturach tworzą się znaczne ilości szkodliwych związków takich jak dioksyny czy wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne.

1.8. Podsumowanie diagnozy – gmina na tle powiatu i województwa

W poniższej tabeli zebrano i usystematyzowano wskaźniki świadczące o występowaniu szeregu problemów i zdegradowanych obszarów na terenie gminy Dobroszyce. Na podstawie analizy danych ilościowych dokonano oceny aspektów, w tym problemów społecznych i gospodarczych oraz infrastrukturalnych, dokonano porównania kluczowych wskaźników statystycznych z wartościami dla powiatu oleśnickiego i województwa dolnośląskiego.

Tabela 22. Wartości wskaźników opracowanych na podstawie diagnozy ilościowej dla gminy Dobroszyce, powiatu oleśnickiego i województwa dolnośląskiego (wg danych za 2014r.)

Wyszczególnienie	Gmina Dobroszyce	Powiat Oleśnicki	Województwo Dolnośląskie
Ludność na 1 km²	49	101	146
Liczba ludności	6452	106311	2908457
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,9	1,7	8,4
Saldo migracji gminnych na pobyt stały na 1000 osób	1,9	-0,1	0,2
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,8	10,4	9,3
Zgony na 1000 ludności	8,8	8,7	10,3

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	**63,4**	**74**	**82,2**
Udział mieszkańców z wykształceniem wyższym [%]	**13,0**	**13,0**	**17,9**
Udział mieszkańców z wykształceniem podstawowym [%]	**21,6**	**21,6**	**19,5**
Frekwencja wyborcza (wybory parlamentarne 2015r.) [%]	**47,56**	**50,94**	**53,28**
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	**3,0**	**2,3**	**3,6**
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem			
w wieku przedprodukcyjnym	20,1	18,6	16,8
w wieku produkcyjnym	64,8	63,8	63,5
w wieku poprodukcyjnym	15,2	17,6	19,7
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	**151,7**	**146,7**	**190,1**
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,4	56,8	57,5
Pracujący na 1000 ludności	**118**	**186**	**251**
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	**3309**	**3309**	**4043**
Udział osób korzystających z opieki społecznej [%]	**6,5**	**5,1**	**5,8**
Przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców	18,8	18,8	31,3
Mieszkania na 1000 mieszkańców	**284,6**	**328,0**	**386,2**
Udział mieszkań wybudowanych przed 1945r. [%]	**58,4**	**40,1**	**46,89**
Mieszkania wyposażone w ustęp spłukiwany [%]	**93,0%**	**95,3%**	**94,6%**
Mieszkania wyposażone w łazienkę [%]	**87,6%**	**93,0%**	**92,3%**
Mieszkania wyposażone w c.o. [%]	**78,4%**	**81,5%**	**80,8%**
Udział ludności korzystające z sieci wodociągowej [%]	**98,9**	**97,7**	**94,8**
Udział ludności korzystające z sieci kanalizacyjnej [%]	**68,6**	**64,5**	**75**
Udział ludności korzystające z sieci gazowej [%]	**9,1**	**43,4**	**61,4**

- zidentyfikowane problemy na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych statystycznych oraz diagnozy do zjawisk negatywnych i występujących w gminie Dobroszyce można zaliczyć:

Rodzaj zjawiska	Zjawiska kryzysowe
ZJAWISKA SPOŁECZNE	1. Zjawiska kryzysowe w zakresie demografii lub tendencje, które w najbliższym okresie mogą je wywołać (pomimo, iż gmina Dobroszyce charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym i dodatnim saldem migracji ogółem): • malejący trend w przyroście naturalnym ludności, • ujemne saldo migracji zagranicznych (podstawową przyczyną migracji zagranicznych, których fala nasiliła się w latach 2004-2006 był brak pracy. Wzrastające

bezrobocie i mało atrakcyjne warunki zatrudnienia wymagało poszukiwania pracy w coraz odleglejszych lokalizacjach, w tym w krajach UE).

2. Problemy w zakresie pomocy społecznej:

- znaczny udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w porównaniu ze wskaźnikami dla powiatu i regionu,
- wzrost liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z usług GOPS,
- wzrost liczby udzielonych zasiłków: stałych i celowych o ok. 50% w ostatnich 5 latach;

3. Niekorzystne tendencje na rynku pracy (pomimo spadku bezrobocia):

- największy udział wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym ok. 34% oraz gimnazjalnym i poniżej ok. 32% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2015 roku. W porównaniu z 2011 roku udział dla tych 2 grup wzrósł o ok. 4 punktów procentowych,
- wśród osób bezrobotnych na koniec 2015 roku przeważały osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat: 25%, a następnie od 1 do 5 lat: 20% ogółu zarejestrowanych osób w PUP. W analizowanym okresie czasu zwiększył się udział osób ze stażem pracy: 10-20 lat, 1-5 lat oraz bez stażu pracy,
- w latach 2011-2015 wzrósł udział osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy o 8 punktów proc. i na koniec 2015r. wyniósł 29% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wzrósł również udział osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy ponad 24 miesiące) z 14 % do 16%,
- wg danych za 2014 rok: 25% ogółu mieszkańców posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, 22% -podstawowe, a średnie zawodowe - 19%. Liczba osób z wykształceniem wyższym - 13%,

4. Niedostateczny poziom wykształcenia mieszkańców, w porównaniu ze wskaźnikami dla województwa dolnośląskiego: udział mieszkańców z wykształceniem wyższym w gminie: 13,0%, w regionie: 17,9%, natomiast udział mieszkańców z wykształceniem podstawowym w gminie: 21,6%, w regionie 19,5%.

5. Niedostateczny poziom aktywności lokalnej społeczności, w porównaniu do średniej dla województwa dolnośląskiego:

- frekwencja wyborcza (wybory parlamentarne 2015r.) 47,56 % w gminie, region: 53,28%,

- liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców, gmina: 3,0, region: 3,6.

6. Problemy w zakresie edukacji:

-na poziomie przedszkolnym mierzony wskaźnikiem odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym: gmina: 63,4 %, region: 82,2%,

-organizacja nauczania w Gimnazjum nie jest optymalna, o czym świadczy spadający wskaźnik liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski,

	-niewielkie możliwości istotnego zmniejszenia wydatków oświatowych – aktualna sieć szkolna jest dostosowana do potrzeb lokalnych. Niewielkich rezerw można poszukiwać jedynie w organizacji podziałów na grupy (występują podziały niekonieczne), w realizowaniu większej niż wynika to z ramowego planu nauczania, liczby godzin lekcyjnych czy też w połączeniu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w zespół szkół, -brak dostosowanego do potrzeb i kierunków rozwoju gminnego systemu oświaty planu doskonalenia nauczycieli, -niedostateczna baza i jej zły stan techniczny uniemożliwia realizację dodatkowych zajęć lub realizacji zakresu programowego (np. w ramach wychowania fizycznego).
ZJAWISKA GOSPODARCZE	1. Malejąca liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności (pomimo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych), 2. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie: 151,7, w porównaniu z regionem: 190,1, 3. Niższe dochody mieszkańców w przeliczeniu na przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie: 3309 zł brutto, w porównaniu z województwem dolnośląskim: 4043 zł brutto, 4. Wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym: z 12,9% w 2010r. d 15,2% w 2014r.
ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE	1. Niedostateczna jakość powietrza będąca skutkiem działalności człowieka i niekorzystnego ukształtowania przestrzeni, w tym: z zakładów zlokalizowanych w najbliższym otoczeniu, w wyniku tzw. „niskiej emisji", dużego natężenia ruchu w połączeniu z ciasną, słabo wentylowaną zabudową i wysoką wilgotnością, brakiem ścieżek pieszo-rowerowych oraz chodników, powodujące powstawanie i utrzymywanie się znacznych stężeń zanieczyszczeń. Poważnym problemem stanowiącym zagrożenie jest zanieczyszczenie powietrza. Głównym składnikiem emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń gazowych w gminie jest dwutlenek węgla, który jest głównym produktem reakcji spalania paliw kopalnych w celach energetycznych i technologicznych. W dużym stopniu wpływ na ten stan ma niski poziom gazyfikacji gminy; 2. Niedostateczna jakość wód powierzchniowych i podziemnych na skutek niedoborów w infrastrukturze technicznej na niektórych obszarach, istniejące nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, odprowadzanie ścieków do gruntu, czy wód. Problem wynika przede wszystkim z niedostatecznego poziomu rozwoju systemu kanalizacji gminy. Ścieki socjalno-bytowe, pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, czy rolnej, odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych bądź też lokalnie budowanymi przez mieszkańców kanałami bezpośrednio do przydrożnych

	rowów melioracyjnych lub cieków wodnych. Ścieki te są źródłem zanieczyszczeń wyrażającym się w związkach takich jak BZT_5, ChZT, azot amonowy i fosforany. Głównymi zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych prowadzących wody nieodpowiadające normom są skażenia komunalne i związane z chemicznymi środkami do produkcji rolnej. Dodatkowo istotnym zagrożeniem, dla jakości wód są substancje ropopochodne spłukiwane podczas opadów deszczu z nawierzchni dróg i parkingów. 3. Nadmierny hałas spowodowany natężeniem ruchu wśród głównych ulic – zwłaszcza drogi wojewódzkiej i powiatowych (brak izolacji dźwiękowej). Jednocześnie na klimat akustyczny mogą wpłynąć w niewielkim stopniu przedsiębiorstwa. Natężenie hałasu głównie związane jest z drogami powiatowymi i gminnymi, które są dosyć wąskie i w okresach prac polowych narażone na zablokowanie przez przejeżdżające maszyny rolnicze, jak również samochody ciężarowe. Problem ten wynika również z braku odpowiednich ciągów pieszo-rowerowych. 4. Materiały budowlane z azbestu pokrywające dużą część budynków, zwłaszcza mieszkalnych - są również poważnym problemem przestrzennym i środowiskowym, stwarzającym również zagrożenie dla zdrowia i życia. Głównym źródłem skażenia środowiska pyłem azbestowym są uszkodzone powierzchnie płyt na dachach i elewacjach budynków oraz dzikie wysypiska odpadów azbestowych. 5. proces wzniecenia ognia na obszarach nieużytków, trawiastych i uprawnych – jest kolejnym zagrożeniem, nie tylko dla środowiska naturalnego, ale również dla zdrowia i życia ludzi. Proces ten stosowany jest celu pozbycia się pozostałości uschniętej roślinności. Ze względu na zagrożenie pożarowe, uciążliwość dymu oraz negatywny wpływ na bioróżnorodność tzw. „wypalanie łąk” uznawane jest za szkodliwy przeżytek.
ZJAWISKA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	1. W porównaniu do wskaźników dla województwa dolnośląskiego oraz powiatu oleśnickiego, w gminie można zaobserwować niższy poziom wskaźników w zakresie rozwoju infrastruktury mieszkaniowej i technicznej: • mieszkania na 1000 mieszkańców, • udział mieszkań i budynków wybudowanych przed 1945r. • mieszkania wyposażone w ustęp spłukiwany, łazienkę, centralne ogrzewanie, • udział ludności korzystające z sieci kanalizacyjnej i gazowej. 2. Przeprowadzona ocena wartości układów przestrzennych w poszczególnych miejscowości wykazała, że obszar gminy zagrożony jest postępującą degradacją przestrzeni. Stan ten spowodowały niekorzystne zmiany urbanizacyjne zniekształcające obraz historycznego regionalizmu krajobrazowego. Weryfikacja obiektów zabytkowych gminnej ewidencji pozwala stwierdzić, że wiele obiektów w rejonach zabudowy siedliskowej wsi zostało wyburzonych i przebudowanych, zaś duża

liczba budynków jest w złym stanie technicznym.

Ponadto na obszarze gminy można zaobserwować niekorzystne zjawisko jakim jest tendencja do rozpraszania zabudowy poza istniejące, historycznie ukształtowane zespoły osadnicze. Tendencje te na obszarze gminy mają ograniczony charakter, nieprowadzący do znaczących zmian proporcji między terenami zabudowanymi i otwartymi, jednak prowadzi to do stopniowego ograniczenia wartości krajobrazowych obszaru.

3. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, wizji lokalnej oraz badań ankietowych, stwierdzono, iż na jej terenie zlokalizowane są obszary zdegradowane oraz obiekty, które straciły swoją funkcję, wymagające modernizacji i odnowy, należą do nich m.in.:

- teren przy Kościele w Dobrej,
- teren Pałacu w Dobrzeniu; obszar za stawem od szkoły podstawowej pn. Jana Pawła II w kierunku Dobrej kończąc przy oczyszczalni ścieków,
- obszar budynków mieszkalnych przy głównych ulicach Rynku w Dobroszycach. Teren dworsko – folwarczny, stadionu, Kościoła i Caritasu, skwer przy Skrzyżowaniu ul. Trzebnickiej i Wojska Polskiego, alejka biegnąca od ul. Wojska Polskiego do ul. 3 Maja, teren wyrobiska poeksploatacyjnego w pobliżu cmentarza komunalnego ,
- teren Kościoła w Łuczynie,
- teren parku w Malerzowie, teren pocmentarny, ewangelicki tzw. Lapidarium w Malerzowie,
- teren zabytkowego parku w Siekierowicach,
- teren przy Kościele w miejscowości Strzelce.

4. Na terenie gminy Dobroszyce występuje problem związany z niedostatecznym stanem techniczny infrastruktury drogowej, ze względu na: koleiny, brak poboczy, chodników i ciągów rowerowych, wąskich ulic, co zwiększa niebezpieczeństwo wypadków w ruchu kołowym i pieszym, w tym ofiar śmiertelnych.

5. Dodatkowo występują tutaj obiekty oraz obszary (w tym: poprzemysłowe), których stan techniczny i poziom zdegradowania nie pozwalają na ich dalszą eksploatację. Techniczny stan obiektów jest tylko jednym z aspektów degradacji przestrzennej. Równie istotnym dla postrzegania tego obszaru jest – poza stanem „śmierci technicznej“ wielu obiektów – istnienie niezagospodarowanych pustek, zaniedbanych przestrzeni publicznych i prywatnych, brak estetyki i detalu urbanistycznego, jak również częste objawy dewastacji.

1.9. Podsumowanie konsultacji społecznych

Pogłębiona analiza i diagnoza obszarów zdegradowanych została przeprowadzona przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, lokalnymi liderami, pracownikami instytucji samorządowych (w tym: Urząd Gminy w Dobroszycach) – w ramach konsultacji społecznych w ramach przeprowadzonych warsztatów.
Dokonano również wizji lokalnych i badań ankietowych wśród mieszkańców odnośnie szeregu problemów na obszarze gminy, które miały również wpływ na wyznaczenie obszarów zdegradowanych i proces rewitalizacji.

Do wskaźników degradacji zaliczono następujące aspekty:

- małe zasoby mieszkaniowe, w tym: socjalne i komunalne (44% respondentów),
- duży udział osób w wieku starszym (40% respondentów),
- alkoholizm (40% respondentów),
- niski poziom rozwoju przedsiębiorczości (37% respondentów),
- zły stan techniczny budynków publicznych (37% respondentów).

Wśród priorytetów wpływających na zmniejszenie zjawisk kryzysowych ankietowani wskazali:

- poprawa komunikacji i dostępności transportowej m.in.. poprzez budowę nowych i modernizację istniejących dróg oraz ciągów pieszo – rowerowych (84% respondentów),
- utworzenie nowych miejsc pracy (49% respondentów),
- zwiększenie integracji mieszkańców i aktywności społecznej (47% respondentów),
- przyciągnięcie nowych inwestorów (34% respondentów),
- poprawa estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (w tym: budynki, place, miejsca spotkań) (32% respondentów).

Ponad 30% respondentów zalicza do słabych stron gminy następujące aspekty:

- stan i jakość dróg,
- mieszkalnictwo komunalne, socjalne,
- rolnictwo,
- dostępność do bazy gastronomicznej i noclegowej,
- usługi turystyczne,
- rynek pracy (możliwość zatrudnienia),
- dostępność transportu publicznego.

Tabela 23. Ocena jakości, warunków życia i działalności w Gminie Dobroszyce

Cała gmina					
Jakość, warunki życia/ocena	Bardzo dobre	Dobre	Średnie/przeciętne	Złe	Bardzo złe
warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	11,00%	24,00%	58,00%	7,00%	1,00%
dostęp do instytucji, placówek usługowych	0,00%	38,00%	27,00%	30,00%	4,00%
dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji oraz form spędzania wolnego czasu	11,00%	27,00%	44,00%	13,00%	6,00%
dostęp do infrastuktury kultury i rozrywki	15,00%	30,00%	25,00%	27,00%	3,00%
poziom oferty i wydarzeń kulturalnych	18,00%	26,00%	37,00%	18,00%	1,00%
stan środowiska naturalnego	22,00%	55,00%	23,00%	0,00%	0,00%
walory krajobrazowe	37,00%	63,00%	0,00%	0,00%	0,00%
zagospodarowanie przestrzeni publicznych (w ty: place, skwery, rynki, miejsca spotkań	0,00%	30,00%	62,00%	8,00%	0,00%
stan i jakość dróg	0,00%	4,00%	25,00%	32,00%	40,00%
dostęp do infrastruktury komunalnej (wodociągi)	10,00%	65,00%	23,00%	3,00%	0,00%
dostęp do infrastruktury komunalnej (kanalizacja)	5,00%	40,00%	29,00%	25,00%	1,00%
dostępność transportu publicznego	0,00%	12,00%	26,00%	44,00%	18,00%
bezpieczeństwo publiczne	1,00%	58,00%	38,00%	3,00%	0,00%
poziom wykształcenia mieszkańców	3,00%	29,00%	68,00%	0,00%	0,00%
rynek pracy (możliwość zatrudnienia)	0,00%	25,00%	40,00%	36,00%	0,00%
dostępność i jakość opieki społecznej	0,00%	55,00%	42,00%	3,00%	0,00%
dostępność i jakość opieki zdrowotnej	4,00%	42,00%	51,00%	3,00%	0,00%
dostępność i jakość edukacji przedszkolnej	0,00%	29,00%	47,00%	23,00%	1,00%
dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie podstawowym	0,00%	62,00%	37,00%	1,00%	0,00%
dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie gimnazjalnym	5,00%	44,00%	49,00%	1,00%	0,00%
usługi turystyczne	12,00%	10,00%	32,00%	40,00%	7,00%
dostępność do bazy gastronomicznej i noclegowej	0,00%	24,00%	22,00%	47,00%	7,00%
dostęp do internetu	5,00%	53,00%	34,00%	7,00%	0,00%
dostęp do usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (przez internet)	17,00%	51,00%	23,00%	5,00%	5,00%
dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje	11,00%	42,00%	33,00%	13,00%	2,00%
aktywność środowisk lokalnych	20,00%	49,00%	14,00%	14,00%	2,00%
rolnictwo	1,00%	34,00%	19,00%	35,00%	10,00%
mieszkalnictwo komunalne, socjalne	0,00%	0,00%	16,00%	52,00%	32,00%
infrastruktura i usługi dla osób starszych	0,00%	8,00%	44,00%	28,00%	10,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Do najważniejszych **inwestycji/przedsięwzięć**, które powinny być priorytetowo realizowane na terenie gminy, zdaniem respondentów, należą:

- poprawa komunikacji i dostępności transportowej m.in.. poprzez budowę nowych i modernizację istniejących dróg oraz ciągów pieszo – rowerowych (84% respondentów)
- utworzenie nowych miejsc pracy (49% respondentów),
- zwiększenie integracji mieszkańców i aktywności społecznej (47% respondentów),
- przyciągnięcie nowych inwestorów (34% respondentów),

- poprawa estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (w tym: budynki, place, miejsca spotkań) (32% respondentów).
-

Rysunek 25. Największe problemy na terenie Gminy Dobroszyce

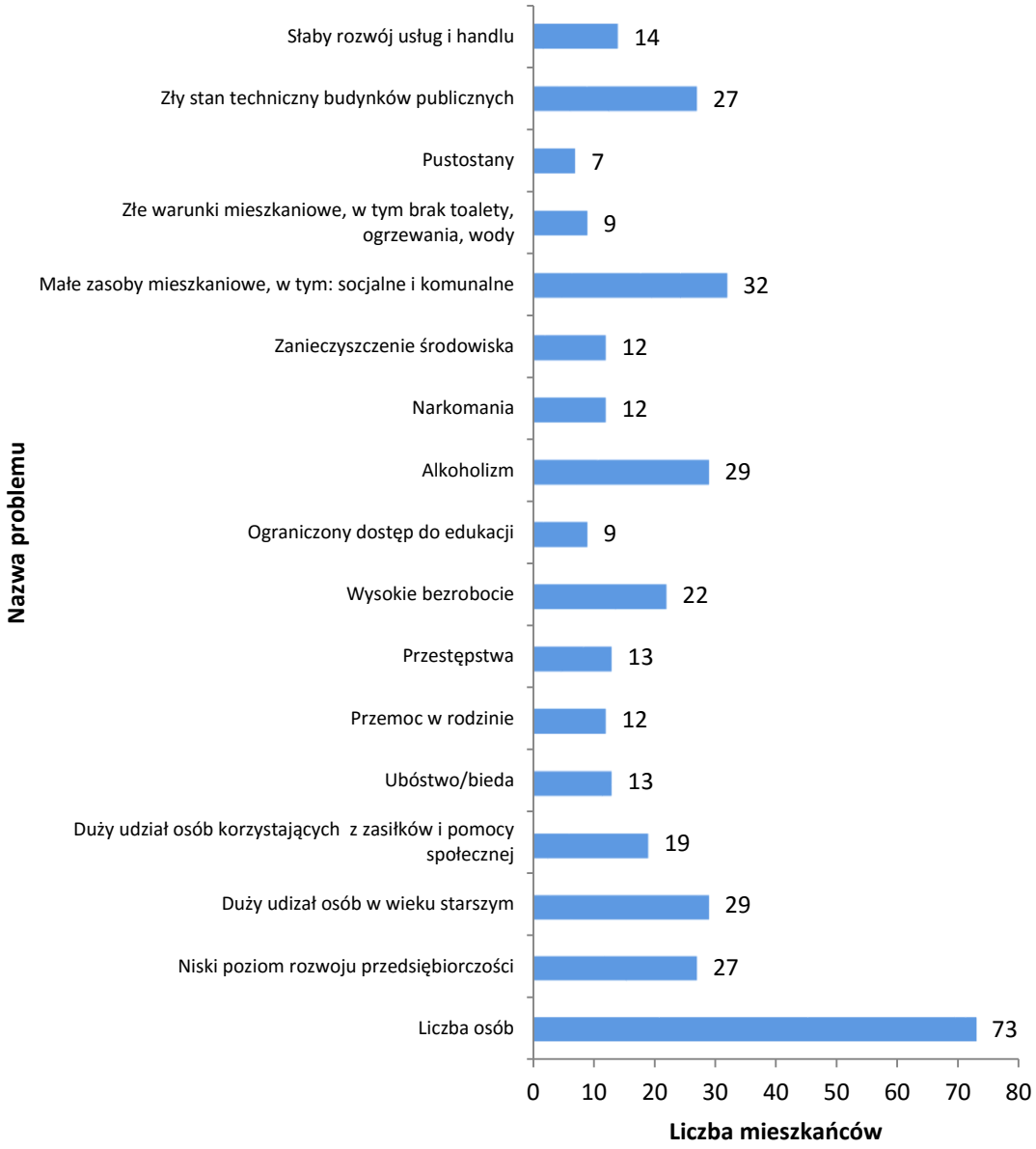

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Rysunek 26. Rodzaje priorytetowych inwestycji/przedsięwzięć na terenie gminy Dobroszyce

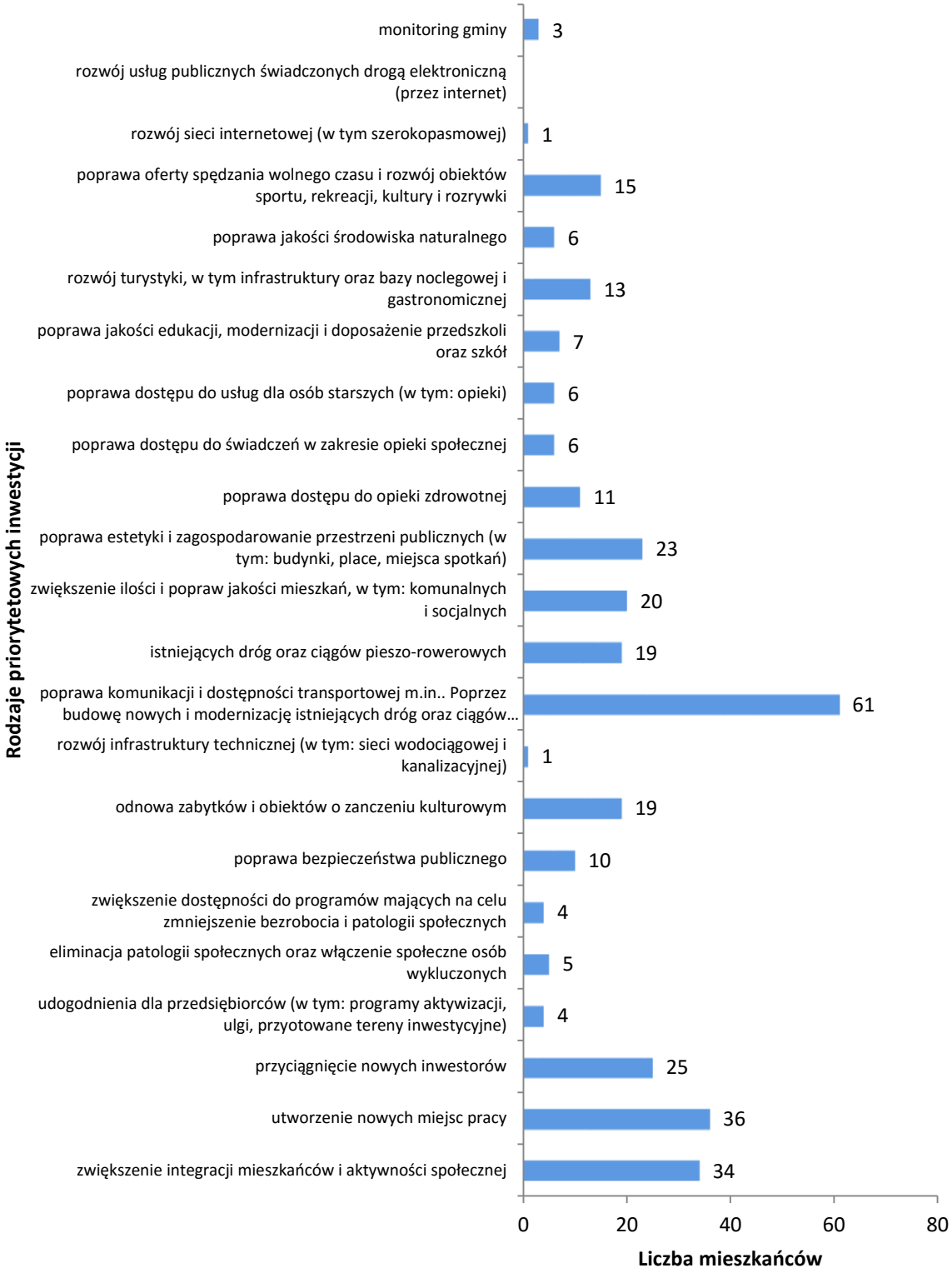

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Propozycje przedsięwzięć dotyczące Gminy Dobroszyce przedstawione przez mieszkańców:

- Poszerzenie oferty komunikacji miejskiej do Wrocławia,
- Poszerzenie obecnej oferty komunikacyjnej PKP i PKS do wszystkich miejscowości Gminy Dobroszyce,
- Utworzenie ścieżki rowerowej łączącej Dobroszyce z Oleśnicą,
- Zwiększenie integracji społecznej mieszkańców,
- Utworzenie nowych miejsc pracy,
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego – zwiększenie liczby patroli policji,
- Wsparcie przedsiębiorców,
- Pomoc w pozyskaniu środków unijnych przez małych przedsiębiorców,
- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Wyeksponowanie zalet przyrodniczych i zabytków kultury,
- Możliwość konsultacji z psychologiem w placówkach oświaty,
- Otwarcie żłobka, przedszkola na terenie gminy,
- Otwarcie punktów gastronomicznych.

2. Wyznaczenie oraz opis problemów na obszarach zdegradowanych

W wyniku przeprowadzonych analiz zjawisk negatywnych występujących na obszarze gminy określono następujące obszary zdegradowane:

Nazwa Obszaru zdegradowanego	Powierzchnia obszaru [ha]	Liczba mieszkańców na obszarze na dzień 12.04.2016 r.	Średnia gęstość zaludnienia [os./km^2]	Opis granic obszaru
Obszar Dobra	644,83	339	53	Teren przy Kościele w Dobrej.
Obszar Dobrzeń	1 043,92	740	71	Teren Pałacu w Dobrzeniu; obszar za stawem od szkoły podstawowej pn. Jana Pawła II w kierunku Dobrej kończąc przy oczyszczalni ścieków.
Obszar Dobroszyce	1 655,40	2591	157	Obszar budynków mieszkalnych przy głównych ulicach Rynku w Dobroszycach. Teren dworsko – folwarczny, stadionu, Kościoła i Caritasu, skwer przy Skrzyżowaniu ul. Trzebnickiej i Wojska Polskiego, alejka biegnąca od ul. Wojska Polskiego do ul. 3 Maja, teren wyrobiska poeksploatacyjnego w pobliżu cmentarza komunalnego 83 849,00 m^2.
Obszar Łuczyna	1 848,68	507	27	Teren Kościoła.
Obszar Malerzów	384,14	201	52	Teren parku w Malerzowie, teren pocmentarny, ewangelicki tzw. Lapidarium w Malerzowie.
Obszar Siekierowice	873,79	395	45	Teren zabytkowego parku w Siekierowicach.
Obszar Strzelce	1 276,91	533	42	Teren przy Kościele.
RAZEM:	**7 727,67**	**5 306**		
Powierzchnia Gminy Dobroszyce wynosi 13 197,19 ha. Liczba ludności Dobroszyc na dzień 12.04.2016 r. wynosi 6 427 osób. Średnia gęstość zaludnienia dla całej Gminy Dobroszyce wynosi 71 os./km^2. Powierzchnia obszarów zdegradowanych wynosi 7 727,67 ha, co stanowi 58,56% powierzchni Gminy. Na obszarach zdegradowanych zamieszkuje 5 306 osób, co stanowi 82,56% ogółu mieszkańców Gminy Dobroszyce.				

Problemy występujące na danym obszarze:

Nazwa Obszaru zdegradowanego	Opis problemów
Obszar Dobra	Przemoc w rodzinie, przestępstwa, alkoholizm, narkomania, pustostany, zły stan techniczny budynków publicznych; zanieczyszczenia środowiska; słaby rozwój usług i handlu; wysokie bezrobocie; ograniczony dostęp do edukacji; złe warunki mieszkaniowe, w tym brak toalety, ogrzewania, wody
Obszar Dobrzeń	Duży udział osób korzystających z zasiłków i pomocy społecznej; ubóstwo/bieda;

	ograniczony dostęp do edukacji; zanieczyszczenie środowiska; małe zasoby mieszkaniowe, w tym socjalne i komunalne; złe warunki mieszkaniowe, w tym brak toalety, ogrzewania, wody; wysokie bezrobocie; alkoholizm, narkomania
Obszar Dobroszyce	Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, duży udział osób w wieku starszym (poprodukcyjnym), wysokie bezrobocie, ograniczony dostęp do edukacji; alkoholizm; narkomania; zanieczyszczenia środowiska; małe zasoby mieszkaniowe, w tym socjalne i komunalne; duży udział osób korzystających z zasiłków i pomocy społecznej, słaby rozwój usług i handlu
Obszar Łuczyna	Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości; duży udział osób w wieku starsym (poprodukcyjnym); duży udział osób korzystających z zasiłków i pomocy społecznej; ubóstwo/bieda; przemoc w rodzinie; przestępstwa; wysokie bezrobocie; ograniczony dostęp do edukacji; alkoholizm; zanieczyszczenie środowiska; małe zasoby mieszkaniowe, w tym socjalne i komunalne; złe warunki mieszkaniowe, w tym brak toalety, ogrzewania, wody; narkomania
Obszar Malerzów	Zły stan techniczny budynków publicznych; duży udział osób w wieku starczym (poprodukcyjnym); słaby rozwój usług i handlu; pustostany; zły stan dróg, niski poziom rozwoju przedsiębiorczości; małe zasoby mieszkalne, w tym socjalne i komunalne; wysokie bezrobocie
Obszar Siekierowice	Niski poziom rozwoju przesiębiorczości, duży udział osób w wieku starszym (poprodukcyjnym); wysokie bezrobocie; ograniczony dostęp do edukacji; alkoholizm; słaby rozwój usług i handlu; ubóstwo/bieda; małe zasoby mieszkaniowe, w tym socjalne i komunalne; pustostany; zły stan techniczny budynków publicznych; duży udział osób korzystających z zasiłków i pomocy społecznej; słaby rozwój usług i handlu
Obszar Strzelce	Duży udaział osób w wieku starszym (poprodukcyjnym); duży udział osób korzystających z zasiłków i pomocy społecznej; wysokie bezrobocie; alkoholizm; złe warunki mieszkalne, w tym brak toalety, ogrzewania, wody; zły stan techniczny budynków mieszkalnych, słaby rozwój usług i handlu